24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 204 (958)

Ազգ

Azg armenian daily

Նախիջեւանին ղեկավարման կարգավիճակ... ղեկավարման մեջ

23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՊԱՆ։ Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի օրենսդրության եւ իրավական փորձագիտության բաժնի պետ, սահմանադրական հանձնաժողովի անդամ Շահին Ալիեւը անցկացրեց մամլո ասուլիս՝ նվիրված Ադրբեջան Հանրապետության նոր սահմանադրության հրապարակված նախագծին։ Նախագծի հիմնական ուշադրությունը բեւեռվել է այն կետին, որի համաձայն՝ Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետությունը տրվում է ղեկավարման կարգավիճակ Ադրբեջանի կազմում։ Պատասխանելով այն հարցին, թե ինչպե՞ս կարող է ղեկավարում գոյություն ունենալ ղեկավարման կազմում, միեւնույն նախագծում, ուր ասվում է, որ Ադրբեջանը միասնական ղեկավարում է, Շ. Ալիեւը նշեց, թե մեկը մյուսին չի հակասում։ Իբրեւ օրինակ նա բերեց այն փաստը, թե ամբողջ աշխարհում դաշնակցային ղեկավարումը հիմնվում է դաշնակցային պայմանագրի վրա։ Սակայն Ադրբեջանում ոչ մի դաշնակցային պայմանագրի մասին խոսք անգամ լինել չի կարող, հայտարարեց նա։ Նախիջեւանի՝ իբրեւ ինքնավար ղեկավարման կարգավիճակը չի կարող աշտոնություն լինել։ Նրա ասելով, Նախիջեւանի՝ ինքնավար ղեկավարման կարգավիճակը Ադրբեջանի կազմում ճշտվել է դեռեւս Կարսի պայմանագրում։ ■

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Դեմարշ

Կառավարությունը փորձում է փակել «խաշ ուտող» պատգամավորների ախորժակը

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Անի՛ նոյեմբերի 23-ի նիստը անսպասելիորեն աշխուժացավ, երբ ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը ներկայացրեց կառավարության օրենսդրական նախաձեռնությունը, այն է՝ «Ակցիզային հարկի մասին օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» որոշումը։ Ըստ այդ որոշման՝ նախատեսվում է ակցիզային հարկ սահմանել, իսկ մի շարք դեպքերում բարձրացնել հանրապետություն ներկրվող մի շարք ապրանքատեսակներից հարկվող դրույքաչափերը։ Դրանք են գարեջուրը, ծխախոտը, գինին, օղին, ծխախոտը, ոսկերչական իրերը, մորթեղենը, ծեռագործ գորգերը։ Ներմուծվող բեռնատար մեքենաների ակցիզային հարկը սահմանվում է 15 տոկոս, բենզինինը՝ 25 տոկոս։ Հատկապես լուրջ առարկությունների տեղիք տվեցին հեղուկ գազի եւ բենզինի վրա սահմանվող ակցիզային հարկի տոկոսաչափերը։ Պատգամավորները իրենց առարկությունները պատճառաբանում էին նրանով, որ բենզինի թանկացումից հետո կբարձրանան մնացած բոլոր ապրանքների գները։ Լեւոն Բարխուդարյանը նշեց, որ ակցիզային հարկից ստացվող եկամուտը հնարավորություն կտա հունվար ամսից բարձրացնել աշխատողների աշխատավարձերի չափերը։ Բացի այդ, ներկայացվող նախագծում նշված է, որ «ներմուծվող եւ իրացվող տնտեսավարող սուբյեկտների տնտեսական գործունեության արդյունքում ձեւավորված փաստացի եկամտաբերությունը՝ 30-35 տոկոս մակարդակի որոշակի իջեցման (15-20 տոկոս) չափով եւ մնացած բոլոր դեպքերում կկազմի ոչ ավելի, քան գործող գների 15-20 տոկոսը»։

Տես # էջ 2

ԱՊՀ երկրների ներքին գործերի նախարարների հանդիպում Երեւանում

Նոյեմբերի 24-25-ը Երեւանում տեղի կունենա ԱՊՀ երկրների ՆԳ նախարարների խորհրդակցություն։ Խորհրդակցության օրակարգում 6 հարց կա։ Քննարկված փաստաթղթերի տեքստերը կհամաձայնեցվեն պատվիրակությունների աշխատանքային հանդիպումների ժամանակ։ Նոյեմբերի 24-ին պատվիրակությունների ղեկավարներին կընդունի ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը։ ՆԳ նախարարների խորհրդակցության արձանագրության եւ երկկողմ համաձայնագրերի ստորագրումից հետո տեղի կունենա մամուլի ասուլիս։ Նոյեմբերի 25-ին հյուրերը կայցելեն Ս. Էջմիածին։ Պատվիրակությունների ղեկավարներին կընդունի Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ն։

ՆՏ

Եղեգնաձոր. Ահաբեկչություն ՆԳ վարչության պետի դեմ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Նոյեմբերի 17-ին ժամը 3.30 սահմաններում ահաբեկչական գործողություն է իրականացվել Եղեգնաձորում։ Նարեկացու փողոցում, հյուրանոցի հարեւանությամբ անհայտ անձինք պայթեցրել են տարածաշրջանային ՆԳ վարչության պետ Մուրադ Կիրակոսյանին պատկանող BMW մակնիշի ավտոմեքենան։ Բարեբախտաբար այդ պահին մեքենայում ոչ ոք չի եղել եւ տուժողներ չկան։ Հարուցվել է քրեական գործ, քննարկվում են տարբեր վարկածներ, որոնցից մեկն առնչվում է Ազգային ժողովի նախընտրական փուլում այստեղ արձանագրված որոշ անախորժությունների հետ։

Հարկային տեսչության ճակատագիրը առայժմ պարզ չէ

Նոյեմբերի 20-ին հաղորդվել է, որ ՀՀ նախագահը հրամանագիր է ստորագրել, համաձայն որի՝ ՀՀ հարկային տեսչությունը պետք է դուրս բերվի կառավարության կառուցվածքից։ ՀՀ նախագահի եւ ՀՀ կառավարության մամլո ծառայություններում չկարողացան տալ որեւէ մեկնաբանություն այս հրամանագրի առնչությամբ։ Նախագահի մամլո ծառայության աշխատակցի խոսքերով, հրամանագրի լրիվ տեքստը այդ ծառայությունը չի ստացել։ Հարկային տեսչության պետի տեղակալ Արմեն Ալավերդյանը նույնպես չկարողացավ պատասխանել այն հարցին, թե ինչպիսին կարող է լինել տեսչության հետագա կարգավիճակը։ Նրա խոսքերով, դա պետք է որոշի ՀՀ վարչապետը։ Հրամանագրով կառավարությանը հանձնարարված է հնգօրյա ժամկետում որոշում ընդունել տեսչության հետագա կարգավիճակի մասին։

ՆՏ

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ուղի դեպի Եվրոպա. Իրան-Հայաստան-Վրաստան-Բուլղարիա

Բուլղարիան, Հայաստանը, Վրաստանը եւ Իրանը որոշել են միացյալ ուժերով վերակենդանացնել հնագույն «Մետաքսի ճանապարհի» մի հատվածը։ «Ազատություն» ռադիոկայանի նոյեմբերի 21-ի հաղորդման համաձայն, անցած շաբաթ Բուրգասում այդ երկրների ներկայացուցիչներն արդեն մի համաձայնագիր են ստորագրել, որի իրագործման դեպքում Իրանը եւ անդրկովկասյան հանրապետությունները նոր եւ ավելի կարճ ճանապարհով կկապվեն եվրոպական երկրների հետ։ Ըստ որում հաշվարկվում է, որ նախագիծը լինելու է թե եվրոպական, թե ասիական։ Վրացական Փոթի եւ Բաթումի, բուլղարական Վառնա եւ Բուրգաս նավահանգիստների միջեւ պարբերաբար կգործեն լաստանավեր, որոնցով գնացքներ կտեղափոխվեն։ Նախկինում Վրաստանից Բուլղարիա ճանապարհն անցնում է Թուրքիայով, բայց գործում է նաեւ Վառնա-Փոթի լաստանավ, սակայն այն աշխատում է շաբաթը մեկ անգամ եւ նախատեսված է միայն մեքենաների տեղափոխման համար։ Նոր համաձայնագրով նախատեսվում է լրացնել Բուլղարիայի եւ Վրաստանի նավահանգիստները, իսկ Փոթիում հատուկ պատսպարան շինարարություններ կատարվեն։ Հայաստանը եւ Իրանը պետք է ավարտեն Արաքսի կամրջի կառուցումը։ Հարկ կլինի նաեւ բարելավել Հայաստանի ճանապարհները։

ՆՏ

ՄԱԿ-50

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հանդիպումները Նյու Յորքում

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, որը Նյու Յորքում մասնակցում է ՄԱԿ-ի 50-ամյակին նվիրված նիստերին, նոյեմբերի 22-ին անցկացրել է մի շարք պաշտոնական հանդիպումներ։ Այդ մասին Մնացին հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամլո ծառայությունից։

Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի հետ հանդիպման ժամանակ քննարկվել են երկու երկրների առեւտրատնտեսական համագործակցության ընդլայնման եւ Հայաստանի գազամատակարարման հետ կապված հարցեր։ ԵԱՀԿ շրջանակներում ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման բանակցությունների արդյունավետության բարձրացման հարցին էր նվիրված ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ, Ֆինլանդիայի նախագահ Մարտի Ահտիսաարիի հետ կայացած հանդիպումը։

Ռումինիայի նախագահ Իոն Իլիեսկուի հետ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը քննարկել է երկկողմ հայ-ռումինական հարաբերությունների զարգացման եւ եվրոպական ու միջազգային կառույցներում համագործակցության հետ կապված հարցեր։

Նույն օրը Հայաստանի նախագահն ընդունել է Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթիին։ Զրույցի ընթացքում քննարկվել են տարածաշրջանային համագործակցության խնդիրներ։ Այսօր Հայաստանի նախագահը ելույթ կունենա ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի հոբելյանական նիստում։ ■

ԿԻՊՐՈՍԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Պետրոս Գալայճյանը հայ համայնքի ներկայացուցիչ

ՅՈՒՐԻ ՏԵՐ-ՄԱՐԳԱՐ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ։ Ինչպես նախատեսել էինք, Կիպրոսի խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ ընտրվեց Պետրոս Գալաճյանը, երբեմնի ներկայացուցիչ՝ հանգուցյալ Արամ Գալաճյանի։ Կիրակի օրը 3 քաղաքներում՝ Նիկոսիայում, Լառնակայում եւ Լիմասոլում տեղի ունեցած ներհամայնքային ընտրություններում նա հավաքեց ձայների 60.34 տոկոսը, շատ առաջ անցնելով իր միակ մրցակցից՝ Գեւորգ Մահդեսյանից, որը հավաքեց ձայների 39.66 տոկոսը։ 61 տարեկան գործարար Պետրոս Գալայճյանի թեկնածությունն առաջադրել էր Կիպրահայ խորհուրդը, որը գլխավորված է Ռամկավար ազատական կուսակցության եւ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության տեղի մասնաճյուղերի կողմից։ Նրա մրցակիցը, որ իրեն հայտարարել է անկուսակցական, վայելում էր աջակցությունը ՀՅ Դաշնակցության։

Ընտրությունների ընթացքի մասին առավել մանրամասն մեր առաջիկա համարում։ Մինչ այդ, ջերմորեն շնորհավորում ենք նոր ներկայացուցչին եւ ողջ կիպրոսահայությանը։ ■

ՍԱՀՄԱՆ

Գնդակոծվել են Այգեձոր գյուղի դիրքերը

Նոյեմբերի 23-ի առավոտյան ներքաղաքական սահմանային միջադեպն է գրանցվել հայ-ադրբեջանական սահմանի հյուսիս-արեւելյան հատվածում։ ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի եւ լրատվության վարչությունից հայտնեցին, որ ժամը 7-անց 40-ից, 15 րոպե տեւողությամբ, Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով եւ հրաձգային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Տավուշի շրջանի Այգեձոր գյուղի պաշտպանական դիրքերը։ Կան տուժածներ։ Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները ստիպել են հակառակորդին դադարեցնել կրակը։ Սահմանի մյուս հատվածներում հարաբերական անդորրը ժամը 16-ի դրությամբ պահպանվել է։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԴԱՏ

Փաստաբանները հետաքրքրում են տեսագրությունը

Երեկ, «Դրոյի» պաշտպանության սկսելուց առաջ պաշտպանական եւ մեղադրող կողմերին բաժանվեց ամբաստանյալ Արմեն Գրիգորյանի տեսագրված հարցաքննության արձանագրությունը։ Ի դեպ, այն քրեական գործին կցված միակ տեսագրությունն է։ Պայմանավորվածության համաձայն, կողմերը պետք է ուսումնասիրեին այն, սակայն փաստաբաններ Ռուստամին եւ Ավագյանը պնդեցին հետաքրքրում կատարել միայն արձանագրությունը տեսագրության հետ համեմատելուց հետո, որն, ինչպես պարզվեց ՌԴ ավելի ուշ, նույնիսկ աշխատասեր էր արված եւ ապագրել։ Դատավորը համոզված էր նաեւ, որ էական տարբերություն չի լինելու տպագրության հետ, եւ պետք չէ երկարաձգել, բայց գնալով հանդիպեց պահանջին՝ դեպքում արձանագրել։ Իսկ մեղադրող կողմն ընդհանրապես դեմ էր համեմատելուն եւ երկու անգամ դիմել էր դատավորին։

Ժամանակի կորստից խուսափելու իբրեւ փոխզիջման տարբերակ փաստաբաններ Մարտիրոսյանը ու Խաչատրյանը առաջարկեցին ընդունել տեսագրության անօրինականությունը ու այլեւս չքննարկել դրանով, մանավանդ որ, գործում ոչ մի ապացույց չկա ամբաստանյալի ձերբակալման հանգամանքների մասին, իսկ ձերբակալման բայց տեսագրությունը ավելի ուշ է տրվել եւ այլն։ Համաձայնությունը չկայացավ, համեմատության համար դատավորը երկու ժամ հատկացրեց, սակայն չորս ժամ անց ուսումնասիրությունը դեռեւս ավարտված չէր։ Այսօր, հավանաբար, պաշտպանական կողմը կներկայացնի իր տեսակետը։

Ա. Պ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաստան. Հենակետերի դիմաց ամբողջականություն

Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեին շաբաթ օրը կայացած մամլո ասուլիսում հարցրել են Աբխազիայի հիմնահարցի եւ Վրաստանի տարածքում ռուսաստանյան ռազմական հենակետերի մասին։ Էդուարդ Շեւարդնաձեն ասել է. «Պայմանները մնում են նույնը։ Ռազմական հենակետերը Ռուսաստանին կարող են տրամադրվել այն դեպքում, երբ Ռուսաստանի օգնությամբ եւ անմիջական մասնակցությամբ ողջ տարածքում վերականգնվի Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը եւ երկրորդ՝ զինուժի կառուցման համար անհրաժեշտ է զենքի, զինամթերքի եւ տեխնիկայի ստացում»։

Բաքու. Նախարարը պաշտպանում է լրագրողներին

Ադրբեջանի տեղեկատվության նախարար Սաբիր Ռուստամ Օղլին հրաժարվել է իր պաշտոնից եւ իշխանություններին դեմ հանդես է եկել քննադատությամբ այն բանի համար, որ Ադրբեջանի նախագահի պաշտպանն ու արժանապատվությունը վիրավորելու մեղադրանքով չորս լրագրողներ բանտարկության են դատապարտվել։ Այդ մասին հայտնել է «Ազատություն» ռադիոկայանը։

Ալժիր. Ականի պայթյունից զոհվեց 8 մարդ

Այսօր Ալժիրի Ռելիզան քաղաքի ոստիկանության շենքի մոտ տեղի ունեցած ականի պայթյունից զոհվել է 8 եւ ծանր վիրավորվել 82-ից ավելի մարդ։ Հանցագործության նախորդին զինված իսլամական կազմակերպության ղեկավարը նախազգուշացրել է, որ ամեն միջոց կձեռնարկի ձախողելու նոյեմբերի 16-ին Ալժիրում կայանալիք նախագահական ընտրությունները։ Ահաբեկչական գործողության պատճառով Նյու Յորքում չկայացավ Ալժիրի առաջնորդ Զերուալի եւ Ֆրանսիայի նախագահ Շիրակի ծրագրված հանդիպումը։ Դիտորդների կարծիքով, մյուս պատճառը այն է, որ այդ հանդիպումը կարող էր դիտվել առաջիկա նախագահական ընտրություններում Ֆրանսիայի կողմից տվյալ պարագայում պաշտոնական աջակցություն Զերուալին։ Չցանկանալով պահպանել չեզոքություն Ալժիրի ներքին քաղաքական հակամարտությունների նկատմամբ, Շիրակը հրաժարվեց անգամ լուսանկարվել իր ալժիրցի պաշտոնակցի հետ։ ■

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

տեղական

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Դեմարշ

Սկիզբը էջ 1

Պրն. Բախուդարյանը նշեց, որ այսօր մեքենա վարելու (հիմա՝ բենզին գնելու) հնարավորություն ունի միայն բնակչության ունեւոր շերտը, ուստի այդ շերտի ծնոք բերած շահույթը պետք է բաժանել անապահով շերտերի վրա, ինչի հնարավորություն տալիս է ներկայացվող նախագիծը:

Խոսքով Հարությունյանը նկատեց, որ տնտեսական տարվա սկզբից, չնայած դրամի կուրսը դոլլարի համեմատ կայուն է մնացել, ապրանքների գներն աճել են: Ի պատասխան դրան, ֆինանսների նախարարն ասաց, որ գներն աճել են ընդամենը 15,6 տոկոսով: Պրն. Հարությունյանը դարձյալ առարկեց, ասելով՝ «Հանրապետությունում ստվերային չհարկվող շրջանառությունը մեծ է»: Պրն. Բախուդարյանն էլ իր հերթին նկատեց, որ «ուրախալ տվյալներով, հարկերի մուտքը բյուջե կազմել է 80 տոկոս»:

Իսկ Լեոնիդ Հակոբյանը տեսակետ հայտնեց, որ «հարկերը պետք է դնել ոչ թե ժողովրդի, այլ տնտեսության վրա»: Պատգամավոր Կարեն Սարդարյանը մերժելով նախագիծը, վախ ու կասկած հայտնեց, ասելով, որ «քիչ է մնում ակցիզային հարկ դնել խաչի վրա»:

Բնականաբար «խաչի վրա» ակցիզային հարկ ունենալու հեռանկարը չէր կարող ոգեւորել խաչ ունեցող պատգամավորներին, եւ ԱԺ-ի 53 պատգամավորներ մերժեցին կառավարության ներկայացրած նախագիծը: Բայց քանի որ 95-ը կողմ էին քվեարկել, կառավարության առաջարկն օրենքի ուժ ստացավ:

Ելույթ ունեցող մի շարք պատգամավորների խոսքում անուղղակիորեն այն միտքը հնչեց, որ, ինչպես ծեւակերպեց Դավիթ Վարդանյանը, կառավարության որոշումը «հիմնականում հարվածելու է այն խմբավորմանը, որը տնօրինում է բենզինի, հեղուկ գազի ներմուծումը Հայաստան»:

Հոկտեմբերի 23-ի ԱԺ-ի նիստի քննարկումը թվում է օրինաչափ՝ կառավարությունը նախագիծ է ներկայացնում, ԱԺ-ն քննարկում է այն եւ ընդունում (կարող է նաեւ մերժել): Սակայն այս ամենը իրերի սովոր երեւութական կողմն է ներկայացնում: Հոկտեմբերի 23-ի նիստը միանշանակ ցույց տվեց, որ հիմնազուրկ չեն այն լուրերը, որ սրվել են հակասություններ կառավարության եւ ՀՀՇ վերնախավի միջեւ: Հավանաբար առիթ է ծառայել վարչապետի եւ կառավարության հսկողությունից դուրս գտնվող մի նախարարության (ոչ ՆԳՆ-ի) միջեւ ծագած փոքրիկ անհամաձայնությունը: Սակայն հարաբերությունների սրմամբ շահագրգռված են ՀՀՇ վերնախավի ոչ բոլոր անդամները:

Հակասությունների եւ հարաբերությունների հարթեցումը հավանաբար հետաձգվել է մինչեւ ՀՀ նախագահի վերադարձը: Կառավարության «դեմարշին» ՀՀՇ-ն առայժմ որոշեց «դեմարշով» չպատասխանել: ■

Պարենի համաշխարհային ծրագիրը (ՊՀԾ) նախաձեռնվել է 1963 թ. ՄԱԿ-ի եւ պարենի ու գյուղատնտեսության կազմակերպության ջանքերով: Նպատակն էր փորձարարության կարգով ուսումնասիրել, թե ինչպես կարելի է օգտագործել պարենը զարգացման ծրագրերի համար: Երբ տարիների փորձը ցույց տվեց, որ ծրագիրը հաջողվում է հիմնականում գյուղական վայրերում եւ երրորդ աշխարհի զարգացող տնտեսներ: «Պարեն աշխատանքի դիմաց» ծրագիրը իրագործվում է տեղական շրջանային խորհուրդների հետ համատեղ:

ՊՀԾ-ն ունի նաեւ դպրոցական երեխաների սնուցման ծրագրեր, որոնք շուտով կսկսեն գործել: Ծրագիրը կիրականացվի ֆրանսիական «Ֆոյում» եւ Կանադայի միջազգային կազմակերպության հետ համատեղ:

ՊՀԾ-ն պարենամթերք է տրամադրում բարեգործական խոհանոցներ

ՄԱԿ-50

Դեռեւս պարենային օգնության կարիք զգացողի կարգավիճակով

Այսօր լրանում է Միացյալ ազգերի կազմակերպության 50-ամյա հոբելյանը: Այդ կապակցությամբ եղանք ՄԱԿ-ի Հայաստանի ներկայացուցչությունում եւ հանդիպեցինք Պարենի համաշխարհային ծրագրի ղեկավար Մարն Դեկլային, կանխավ տեղեկանալով, թե տարեդարձի եւ մի քանի օր առաջ՝ հոկտեմբերի 17-ին ՄԱԿ-ի հայտարարած ընչազրկների միջազգային օրվա առթիվ ինչ միջոցառումներ են ձեռնարկվել: Ծերեւս ևոր շենք տեղափոխվելու հոգսերի մեջ հիշարժան օրերին անդրադառնալու հնարավորություն չէր եղել: Ներկայացուցչությունն զբաղված էր առօրյա խնդիրներով:

երկրներում: Այսօր ՊՀԾ-ն օգնություն է ցուցաբերում ավելի քան 57 մլն մարդկանց ամբողջ աշխարհում:

Աշխարհը լի է մարդկանց ստեղծած եւ բնական աղետներով: Պարենի ծրագրին առաջիններից մեկն է, որ հայտնվում է աղետի մեջ գտնվող երկրներում, որտեղ կանեցնի սովը: Նա իր աջակցությունն է բերել Աֆղանստանին, Անգոլային, Հայաստանին, Եթովպիային, Վրաստանին, Ադրբեջանին, Իրաքին, Լիբերիային, Սոմալիին, Ռուանդային, Տաջիկստանին: Մինչ այսօր Հայաստանում օգտագործվել է 15 հազ 100 տոննա պարեն, որից օգտվել են շուրջ 250 հազար մարդիկ անապահով խավերից: Օգնության կարգով ներմուծվում են հիմնականում ալյուր, շաքար, ձեթ, յուղ կամ ոլոռ:

Պարենային օգնությունը զարգացող երկրներում օգտագործվում է տարբեր նպատակների համար՝ ճանապարհների կառուցում եւ վերանորոգում, ծառատունկ անտառանտառ տարածքներում, ոռոգման աշխատանքներ: «Պարեն աշխատանքի դիմաց» ծրագրով տարբեր սոցիալական խմբեր վարձատրվում են պարենով: Ծրագրի շրջանակում 2000 տնկիներ են տնկվել Մեղրիում: Շինարարական աշխատանքներն ավարտվել են Գորիսում, Վայքում: Անիի շրջանում կառուցվել է փոքրիկ հիդրոկայան, Վայքի շրջանում կատարվել են 6 կիլոմետրանոց ջրատարի վերակառուցման եւ էներգետիկ սարքավորումների նորոգման աշխատանքներ, որոնք գործում են ոչ կառավարական միջազգային հումանիտար կազմակերպությունների հովանու ներքո: Հայաստանում կան 49 խոհանոց, որոնք գործում են շաբաթական 6 օր, ցերեկվա ժամին տաք ճաշ հրամցնելով ծառայությունից օգտվող 9500 մարդկանց:

Ծրագիրը նաեւ ծավալում է նյութատեխնիկական ապահովման գործունեություն: Նրանք աջակցություն են ցուցաբերել հայկական երկաթուղուն: Օգոստոս ամսին երկաթուղու վարչությանն են փոխանցվել մեծ քանակությամբ հենափայտեր՝ 3000 ամերիկյան դոլլարի արժողությամբ: Երկաթուղին տրվում են նաեւ մեծ քանակությամբ պահեստամասեր: Մինչեւ ՊՀԾ օժանդակությունը հայկական երկաթուղին աշխատում էր իր հզորության 10 տոկոսի չափով, իսկ այժմ այդ տոկոսը հասել է 27-ի: Միաժամանակ, անցկացվում են դասընթացներ երկաթուղային տնտեսության վարման վերաբերյալ:

Բացխման վերահսկումը գրանցման աշխատանքների շարքում կարեւոր տեղ է զբաղեցնում: ՄԱԿ-ի փորձագետների հանձնախմբի հետ միասին նրանք հաճախ լինում են խոհանոցներում, որտեղից բաշխվում է սնունդը, հսկում, որքանով է այն նպատակային օգտագործվում: Սակայն, Մարն Դեկլայի կարծիքով, վերահսկումը պետք է իրականացվի նաեւ կառավարության եւ շրջանային կոմիտեների կողմից:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Նորաստեղծ ուսանողական արհմիությունը անկախ է ընդգրկուն լինել

Հոկտեմբերի 21-ին Երեւանի պետհամալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետում տեղի ունեցավ «Արդարություն» ուսանողական անկախ արհմիության հիմնադիր համագումարը, որին մասնակցում էին Հայաստանի տարբեր բուհերի 53 ուսանողներ, ասպիրանտներ:

Բացելով համագումարը, նախաձեռնող խմբի անդամ Սուրեն Սուրենյանցը նշեց նման կազմակերպության ստեղծման անհրաժեշտությունը այսօր, երբ առկա են ուսանողների բազմաթիվ չլուծված սոցիալական խնդիրներ եւ իրավախախտման իրավունքների անտեսումներ: Համագումարում նշվեց, որ դասախոսներ են դասախոսների եւ ուսանողների միացյալ արհմիության ամրապնդման ուղղված ... քանի որ ... տարբեր ... ուսուցման վճարովի համակարգին անցնելու պայմաններում տարբեր են դասախոսի եւ ուսանողի շահերը: Ուսանողներն ընդունեցին իրենց արհմիության կանոնադրությունը, որում նշված է, որ արհմիությունը անկախ հասարակական կազմակերպություն է եւ հավակնում չէ պետական եւ կուսակցական մարմինների, բուհերի ռեկտորատներին:

«Արդարություն» ուսանողական անկախ արհմիության նախագահ ընտրվեց ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող Սուրեն Սուրենյանցը:

Արհմիության առաջին ժամը առաջիկա տեղի կունենա հոկտեմբերի 25-ին, ժամը 13:30-ին Երեւանի պետհամալսարանի ֆիզիկայի ֆակուլտետում:

Ս. ԾԱՂԻԿՅԱՆ

«Ազգի» մեկնաբանությունը անհիմն է

«Ազգ» թերթն իր 1995 թ. հոկտեմբերի 18-ի համարում յուրովի մեկնաբանություն է տվել Արգենտինայում ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար պրն. Արա Հակոբյանին ետ կանչելու եւ պրն. Վահան Տեր Ղեւոնդյանին Արգենտինայում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան նշանակելու վերաբերյալ՝ այդ փոփոխությունը վերագրելով հավատարմատարի նկատմամբ դժգոհություններին: Արժենտրեսին տրամադրած ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության մամուլի կենտրոնի հայտարարությամբ նշվում է, որ այդ մեկնաբանությունը անհիմն է եւ բացարձակապես չի համապատասխանում իրականությանը: Փոփոխության միակ պատճառը բոլոր երկրներում ընդունված՝ դիվանագետների պարբերական հերթագայության սկզբունքն է, որը Հայաստանի Հանրապետությունը նույնպես կիրառում է:

ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ

Խմբագրության կողմից. «Ազգը» մնում է իր տեսակետին

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վասացել է ջրի եւ էլեկտրական հոսանքի մատակարարումը

Երկաղմորիրդի գործկոմում երեկ տեղի ունեցած աշխատանքային խորհրդակցությունում նշվեց, որ մայրաքաղաքում վասացել է ջրամատակարարումը, հատկապես Դավիթաշեն թաղամասում: Այն հիմնականում կապված է դոմոդակայաններում էլեկտրական հոսանքի անջատումների հետ: Նախագահը նշեց, որ թեեւ էներգետիկներն ստանում են անհրաժեշտ քանակությամբ գազ, սակայն չեն ապահովում երկժամյա գրաֆիկով նախատեսված մատակարարումը: Ինչպես ջրի, այնպես էլ էլեկտրականության վարձավճարները չեն գանձվում բնակչությունից: Ինչ մնում է «Զմեռ» ծրագրին, ապա հայտարարվեց, որ նախապատրաստական աշխատանքները կատարվում են ժամանակացույցին համապատասխան: Յու. Ս.

ՀՕՖ-ը ծրագրում է Եղեգնաձորում հիդրոէլեկտրակայան կառուցել

Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի Արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդը կարեւոր նշանակություն է տալիս Հայաստանի էներգետիկայի զարգացմանն աջակցելու ծրագրերին: ՀՕՖ-ի երեւանյան գրասենյակի փոխտնօրեն Տիգրան Զուլֆաջյանը հայտնեց, որ կազմակերպությունը նախատեսում է Եղեգնաձորի Հերմոն գյուղում կառուցել 2-3 մգվտ հզորությամբ հիդրոէլեկտրակայան, որը կսպասարկի հարեւան մի քանի գյուղեր եւս: Գ. Մ.

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

165 հազար շվեյցարահայ կազմակերպությունից Բաղրամյանի ջրատարի համար

«Հայաստան» հիմնադրամի Ֆրանսիայի հանձնախմբից հայտնեցին, որ հոկտեմբերի 19-ին ստորագրված համաձայնությամբ Fondation Alliance Armenienne կազմակերպությունը ստանձնել է Բաղրամյանի շրջանում ջրատարի կառուցման ծրագիր: Համաձայնագիրը ստորագրել են Fondation-ի նախագահ Ալբեր Պողոսյանը եւ հիմնադրամի Ֆրանսիայի հանձնախմբի նախագահ Պետրոս Թերզյանը:

Fondation-ի նախագահ Ալբեր Պողոսյանն օգոստոս ամսին այցելել էր Հայաստան ծանոթանալու հիմնադրամի աշխատանքային սկզբունքներին եւ տեղում ուսումնասիրելու առաջարկվող ծրագրերը:

Բաղրամյանը նորաստեղծ շրջան է եւ իր ստեղծման օրից չունի խմելու ջրի մատակարարման ցանց: Կառուցվելիք ջրատարը խմելու ջրով կապահովի շրջանի Տալվորիկ, Վանանդ, Արշալույս եւ Արեւադաշտ գյուղերի բնակչությանը:

«Մեր նպատակն է ծառայել թէ մեր ազգին, թէ մեր համայնքին: Ազգային գետնի վրայ որոշեցինք գործակցիլ հիմնադրամին հետ, որովհետեւ այս վերջինը համահայկական մարմին մըն է եւ իր ծրագրերու ընտրութեան մէջ կը յարգէ Հայաստանի եւ Արցախի առաջնահերթութիւնները: Մենք գիտենք հետեւաբար, որ մեր ընտրած ծրագիրը առաւելագոյնս օգտակար պիտի ըլլայ եւ իրագործուի լաւագոյն ձեւով», հայտարարել է Ալբեր Պողոսյանը:

Fondation Alliance Armenienne-ը շվեյցարահայ կազմակերպություն է, որին անդամակցում են մի խումբ հայ կարողիկե գործարարներ: ■

Վահան Հովհաննիսյանի փաստաբանը զանգատ է ներկայացրել ՀՀ գլխավոր դատախազին

Հոկտեմբերի 23-ին ՀՅԴ Բյուրոյի անդամ Վահան Հովհաննիսյանի պաշտպանությունն ստանձնած փաստաբան Անահիտ Նսայանը «ճնշական խմբի անօրինական գործողությունների դեմ» զանգատ է ներկայացրել ՀՀ գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանին: Փաստաբանը հայտնեց, որ օգոստոսի 2-ից նախաքննության ընթացքին մասնակցում է սոսկ իբրեւ «հանդիսատես», լինելին անտեղյակ գործի նյութերին: Ուստի չի կարող միջամտել հարցաքննությանը, թեպետեւ համոզված է, որ այն շատ հաճախ դուրս է գալիս մեղադրականի շրջանակից:

Քրեական գործի նյութերին ծանոթանալու առաջին միջնորդությունը փաստաբանը ներկայացրել է երկու ամիս առաջ՝ օգոստոսի 18-ին, սակայն մինչեւ օրս պատասխան չի ստացել: «Քննիչն իր բանավոր մերժումը պատճառաբանում է մեղադրական գործի ծավալուն լինելու հանգամանքով», հայտնեց նա, միաժամանակ ավելացնելով, որ շատ արագ է ամեն ինչ «ստեղծվում»: Ըստ իրեն հասած լուրերի, արդեն բավականին ծավալուն քրեական գործի նյութեր կան (խոսվում է 12 հատորի մասին):

Նսայանը հայտնեց նաեւ, որ վերջին օրերին մի շարք հարցաքննություններ են տեղի ունեցել զանգակցված օրենքի կոպիտ խախտմամբ, ուստի ստիպված է եղել ճնշական խմբի անդամին մեկ անգամ եւս հիշեցնել քրեական օրենսգրքի 42 եւ 47 հոդվածների պահանջները մեղադրյալի իրավունքների եւ նախաքննության պաշտպանի մասնակցելու իրավունքների մասին, որը նույնպես «կոպիտ կերպով խախտվում է»:

«Հուսով եմ, որ օրինականության ... ինչպես նաեւ Վ. Հովհաննիսյանի պաշտպանական իրավունքները չոտնահարելու նպատակով ՀՀ գլխավոր դատախազը պետք է որ անդրադառնա հարցի զանգատում բերված փաստերը, այդպես իմ մասնակցությունն այդ գործին լիով ձեւական է դառնում», ավելացրեց փաստաբանը:

Ա. Նսայանը հայտնեց նաեւ, որ անցնող 3 ամիսների ընթացքում իր պաշտպանյալի հետ միակ առանձին տեսակցությունը՝ 30 րոպե, տրվել է հոկտեմբերի 18-ին, հարցաքննությունից առաջ: Նրա ասելով, բոլոր միջոցները գործադրվում են, որպեսզի փակվեն քրեական գործի հասցեական լինելու հնարավորությունները, իսկ անտեղյակ լինելով գրված է նաեւ միջնորդություններ՝ առարկություններ ներկայացնելու հնարավորությունից:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ տառատեսակները ՊՕՂՈՍ ԳԱԼՍՏԵԱՆ
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՍՏԱՄԲՈՒԼԻՑ

«Այսօր խաչն ու եռագոյնը միասին են»

Բաբկէն Արարքցեանը Թուրքիոյ հայոց պատրիարքարանին մէջ

Պոլսում լոյս տեսնող «Ժամանակ» օրաթերթը հոկտեմբերի 21-ին «Ազգին» է ուղարկել հետեւյալ թղթակցությունը ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի գլխավորությամբ հայկական պատվիրակության Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության շրջանակներում Ստամբուլ կատարած այցի վերջին օրը Թուրքիո հայոց պատրիարքարան այցելության մասին։

Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Բաբգէն Արարքցեան, երէկ, Հոկտեմբեր 20-ին, աւարտեց Իստամպուլի շփումները եւ այս առաւօտ Կարսի վրայով, օգտագործելով Ալիջան-Մարգարա սահմանային դուռը, վերադարձաւ Երեւան։

Սեւծովեան տնտեսական համագործակցութեան (ՍԾՏՀ) խորհրդարանական վեհաժողովի շրջանային նախագահի հանգամանքով Բաբգէն Արարքցեան երէկ կատարեց իր վերջին շփումները յիշեալ կազմակերպութեան ծիրէն ներս։ Ան օրուան ընթացքին այցելեց Համագործակցութեան միջազգային եւ մնայուն քարտուղարութիւնները եւ մէկտեղուեցաւ գործադիր շրջանակներու հետ։ Մինչ այդ, ունեցաւ նաեւ երկկողմանի տեսակցութիւններ, որոնց ընթացքին իր ընկերակիցներէն խորհրդարանի տնտեսական յանձնաժողովի նախագահ Արմէն Եղիազարեան Թուրքիոյ գործարարներուն հանգամանօրէն ներկայացուց Հայաստանի տնտեսական վիճակն ու բարեփոխումները։

Ընդունելութիւն պատրիարքարանի մէջ

Պաշտօնական հանդիպումներու աւարտին, ժամը 17.00-ին, Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Բաբգէն Արարքցեան, ընկերակցութեամբ իր տիկնոջ Կարինէ Արարքցեանի, Արմէն Եղիազարեանի եւ խորհրդարանի արարողապետ Սարգիս Ղազարեանի, այցելեց Թուրքիոյ հայոց պատրիարքարան, ուր ընդունելութիւն մը սարքուեցաւ ի պատիւ իրենց։

Թուրքիոյ հայոց պատրիարք Ամեն. Տ. Գարեգին Ս. Արք. Գազանճեան ջերմօրէն ողջունեց Բաբգէն Արարքցեանն ու ընկերակիցները պատրիարքարանի դահլիճի մուտքին։ Ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան պատրիարքական փոխանորդ Շահան Արք. Սվաճեան, Կրօնական ժողովի ատենապետ Մեսրոպ Արք. Մութաֆեան, Արամ Վրդ. Աթէշեան, Եղիշէ Աբեղայ Ուչքունեան, քահանայ հայրեր, պատրիարքարանի խորհրդակցական մարմնի անդամներ, համայնքային մարմիններու ներկայացուցիչներ, մտաւորականներ, արուեստագէտներ, ծանօթ ազգայիններ եւ մամլոյ ներկայացուցիչներ։ Հաւաքոյթին հետեւեցան նաեւ տեղական մամուլէն բազմաթիւ թղթակիցներ։

Ընդունելութեան սկիզբը, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը բարի գալուստ մաղթեց հիւրերուն եւ յուշանուէր մը յանձնեց Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահին։

Բաբգէն Արարքցեանի ելոյթը

Աւելի վերջ, ելոյթ մը ունեցաւ Բաբգէն Արարքցեան, որ համառօտ կերպով անդրադարձաւ զանազան նիւթերու. Թուրքիա-Հայաստան յարաբերութիւններուն, Լեռնային Ղարաբաղի հարցին, Հայաստանի տնտեսութեան եւ պետութեան ու եկեղեցիին սերտ կապերուն։

Արարքցեան առաջին անգամ ծանօթացուց իր ընկերակիցները եւ պարզաբանեց իր այցելութեան նպատակները։ Ան, հանդիպանալով ՍԾՏՀ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի շրջանային նախագահը, կատարեց իր շփումները եւ նոյն հանգամանքով 27-29 Նոյեմբերին վերստին պիտի այցելէ Թուրքիա, նախագահելու վեհաժողովի Անգարայի լիագումար նիստին։

Ան յայտնեց, թէ Հայաստանը յաջողեցաւ դուրս գալ դժուար ու ճգնաժամային շրջանէ մը։ «Կ՚երազէինք անկախութիւնը եւ հետեւաբար պէտք է համակերպէինք այն մտքին, թէ պիտի յաղթահարէինք անպայման», ըսաւ Արարքցեան եւ աւելցուց, թէ անկախութիւնը ինքնին արդէն մեծ ճիգ կը պահանջէր, եւ Հայաստանի պարագային աւելցան նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցն ու տնտեսական դժուարութիւնները։

Արարքցեան ապա արտայայտուեցաւ Թուրքիա-Հայաստան յարաբերութիւններուն մասին եւ ընդգծեց, որ երկու հարեւաններու համար անբնական իրավիճակ է սահմաններու փակ մնալը եւ դիւանագիտական կապերուն չգոյութիւնը։ «Մենք կ՚ըսենք, թէ պէտք չէ նոյնացնել երկկողմանի յարաբերութիւնները այլ պետութիւններու յարաբերութիւններուն հետ։ Մենք կը ձգտինք Թուրքիոյ հետ ունենալ բնականոն յարաբերութիւններ, որոնք փոխշահաւէտ են երկու կողմերուն համար ալ։ Այս պարագան պիտի չնպաստէ միայն Հայաստանի, այլ ինչպէս ըսի փոխշահաւէտ է եւ շատ բնական երկու երկիրներուն տեսակէտէն», ըսաւ Արարքցեան եւ ընդգծեց սակայն, թէ Հայաստան բացարձակապէս նախապայմաններ պիտի չընդունի այս ուղղութեամբ։ Շեշտեց, որ Երեւան կ՚առաջարկէ բանալ սահմանները եւ պատրաստ է թոյլ տալու, որ թրքական արտադրութիւնները Հայաստանի վրայով փոխադրուին դէպի Կեդրոնական Ասիա։ Հայաստանի հողատարածքէն կ՚անցնի այն միակ երկաթուղին, որ կը միացնէ Թուրքիան եւ Կեդրոնական Ասիոյ երկիրները։

Արարքցեան անդրադառնալով Լեռնային Ղարաբաղի հարցին յայտնեց, թէ Հայաստան որեւէ շահ չ՚ակնկալեր պատերազմական վիճակէն եւ կ՚ուզէ հարցին խաղաղ կարգաւորումը։ «Մենք յաւակնութիւն չունինք որեւէ այլ պետութեան հողատարածքին նկատմամբ, սակայն պէտք է երաշխաւորել տալ Լեռնային Ղարաբաղի հայոց ապահովութիւնը», ըսաւ եւ յիշեցուց, որ կը շարունակուին հաշտութեան բանակցութիւնները, որոնց ընթացքին Հայաստանի կողմէ օրակարգի վրայ բերուած առաջարկները ընդունելութեան կ՚արժանանան նաեւ միջազգային հասարակութեան կողմէ։ Արարքցեանի համաձայն, դժբախտաբար Ազրպէյճան տեւաբար օրակարգի վրայ կը բերէ երկրորդական հարցեր եւ կ՚ուզէ փակուղի մտցնել գործընթացը։ Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչները պէտք է լիիրաւ մասնակիցները ըլլան բանակցութիւններուն։ Հայաստանի տնտեսական մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ հրադադարը, որ կը շարունակուի մօտաւորապէս մէկուկէս տարիէ ի վեր եւ որուն շնորհիւ թէ Հայաստան եւ թէ Լեռնային Ղարաբաղ հնարաւորութիւնը ունեցան զբաղելու իրենց տնտեսութեամբ։ Այս բոլորին շնորհիւ ձեռք ձգուեցան կարգ մը նպաստաւոր արդիւնքներ, սակայն հայկական կողմին փափաքն է հրադադարը վերածել կայուն խաղաղութեան։ «Այս ուղղութեամբ մենք ամէն ջանք պիտի թափենք։ Մենք պատերազմի կարիք չունինք եւ ես կրնամ ձեզ վստահեցնել, որ երբ օր մը յանկարծ վերսկսին ռազմական գործողութիւնները, ատոր պատասխանատուն պիտի չըլլայ Հայաստանը», ըսաւ Արարքցեան եւ ընդգծեց, թէ հակառակ ամէն ինչի Երեւանի իշխանութիւնները բացարձակապէս ձեռքէ չեն ձգեր նախազգուշական միջոցները։

Աւելի վերջ, խորհրդարանի նախագահը արտայայտուեցաւ Հայաստանի տնտեսութեան յառաջդիմական զարգացումներուն մասին։ 1995-ի պիւտճէն երեք անգամն է 1994-ին, իսկ յաջորդ տարուան համար կը նախատեսուի պիւտճէ մը, որ մէկուկէս անգամն է այս տարուան պիւտճէին։ Դիտել տուաւ, թէ երկիրը շուկայական յարաբերութիւններու անցման շրջան մը կը բոլորէ եւ մանրամասն բացատրութիւններ տուաւ ապապետականացման գործընթացին մասին, ընդգծելով, որ անոր կրնան մասնակցիլ նաեւ ոչ-հայաստանաբնակներն ալ։ Կը կազմակերպուին մրցոյթներ պետական հսկայ ձեռնարկներու ապապետականացման համար։ Հայաստանի տնտեսութեան գլխաւոր խոչընդոտներէն ուժանիւթի տագնապն ալ հետզհետէ կը յաղթահարուի, քանի որ վերջերս սկսած է Մեծամորի ատոմակայանին վերագործարկումը։

Ակնարկելով Հայաստանի ներքին քաղաքական վիճակին, Արարքցեան յայտնեց, թէ կայուն է կացութիւնը։ Բացատրութիւններ տուաւ Յուլիս 5-ի խորհրդարանական ընտրութիւններուն եւ Սահմանադրութեան հանրաքուէին մասին։ «Սահմանադրութեան ընդունումով վերջացաւ անկախութեան գործընթացը։ Այլեւս Հայաստան անկախ պետութիւն մըն է», ըսաւ Արարքցեան եւ նշեց, որ շնորհիւ խորհրդարանի մէջ յառաջ եկած մեծամասնութեան, աւելի վստահօրէն պիտի իրագործուին բարեփոխումները։

Յիշեցուց, որ յառաջիկայ տարի այս երկրին մէջ տեղի պիտի ունենայ քաղաքական մեծ իրադարձութիւն մը, որն է նախագահական ընտրութիւնը։ «Հանրապետութիւն» միաւորումը, որ խորհրդարանին մէջ ջախջախիչ մեծամասնութիւն ապահոված է եւ կը գլխաւորուի Հայոց համազգային շարժումին կողմէ, պիտի առաջարկէ նոյն թեկնածուն՝ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը։ «Կասկած չունիմ, որ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան պիտի վերընտրուի հանրապետութեան նախագահ», ըսաւ Արարքցեան։

Իր ելոյթին աւարտին, Բաբգէն Արարքցեան խօսեցաւ պետութեան եւ եկեղեցիին կապերուն մասին։ Ըսաւ, թէ Դոլմապաղչէի պալատին կից ՍԾՏՀ-ի քարտուղարութեան շէնքին ճակատը պարզուած է նաեւ Հայաստանի եռագոյնը եւ աւելցուց. «Այսօր Իստամպուլի փողոցներուն մէջ կարելի է տեսնել Հայաստանի եռագոյնը, որ պարզուած է նաեւ ՄԱԿ-ի շէնքին ճակատը, Փարիզի մէջ, Ուաշինկթըն եւ գրեթէ ամէն կողմ։ Սակայն երբ զրկուած էինք անկախ պետականութենէ, եկեղեցին էր, որ բեռը կրեց իր ուսերուն վրայ։ Իսկ այսօր, խաչն ու եռագոյնը միասին են։ Ահա այս է, որ մենք իրագործեցինք անցեալ հինգ տարիներուն ընթացքին», եզրակացուց իր ելոյթը Բաբգէն Արարքցեան։

Այս առթիւ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ալ աւելցուց, որ Հայաստանի մէջ շատ զգալի է պետութեան կողմէ Հայոց Առաքելական Եկեղեցիին ընծայուած զօրավիգը։

Կարճ ելոյթ մը ունեցաւ նաեւ Արմէն Եղիազարեան, որ հակիրճ տեղեկութիւններ տուաւ Հայաստանի տնտեսութեան կապակցութեամբ։

Ելոյթներու աւարտին, հաճելի զրոյցներով շարունակուեցաւ հաւաքոյթը, որուն ընթացքին Բաբգէն Արարքցեան պատասխանեց նաեւ տեղական մամլոյ ներկայացուցիչներու կարգ մը հարցումներուն։ Արարքցեան ստորագրեց նաեւ պատրիարքարանի պատուոյ տոմարը։

Պատրիարքարանէն մեկնելէ վերջ, Հայաստանի խորհրդարանի նախագահը մասնակցեցաւ ընթրիքի մը, որ իրեն ի պատիւ սարքուած էր ԱՊՀ-ի Թուրք գործարարներու խորհուրդի նախագահ Նիհատ Կէօքեիլիտի կողմէ։

Ինչպէս իր ելոյթին մէջ ալ ըսաւ, Արարքցեան փափաք յայտնած է Թուրքիա մուտք գործել ցամաքի սահմանէն եւ մերժած է այցելել հարեւան երկիր մը ճամփորդելով երրորդ երկրի մը վրայէն։ Ան փափաք յայտնած է նաեւ, որ Թուրքիայէն Հայաստան գալիք պատուիրակութիւններն ալ ճամփորդեն նոյն սահմանէն։ Արարքցեանի առաջարկը ընդունուած է նաեւ Թուրքիոյ կողմէ։

«ԺԱՄԱՆԱԿ»

ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

UMCOR-ն աջակցում է հայ կանանց

UMCOR-ը (Միավորված մեթոդիստների օգնության կոմիտե) մասնավոր ամերիկյան կամավորական կազմակերպություն է, որը հիմնադրվել է երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո, գործունեությունն սկսել է Եվրոպայի փախստականներին օգնելով։ Ներկայում UMCOR-ն ընդլայնել է իր ծրագրերը, ներկայումս մշտապես գործում է աշխարհի 82 երկրներում։ Անդրկովկասում հիմնվել է 2 տարի առաջ՝ գրասենյակ բացելով Վրաստանում՝ Աբխազիայի իրադարձություններից տուժած բնակչության շտապ դեղորայքային եւ այլ կարգի օգնություն ցուցաբերելու նպատակով։ Վրաստանում ծրագրի հաջող գործարկումից հետո 1994-ի օգոստոսին UMCOR-ը գրասենյակ բացեց նաեւ Հայաստանում։ Մինչ այդ, 1988-ի երկրաշարժից հետո, իր ներկայացուցիչների միջոցով կազմակերպությունն արդեն էր ունեցել դեղորայքով եւ հագուստով օգնելու աղետի գոտու բնակչությանը, սակայն միայն գրասենյակի հիմնադրումից հետո դարձավ մշտապես գործող մարմին, որի գործունեությունն սկսվեց «Դեղորայքային օգնություն Երեւանի պոլիկլինիկաներին» ծրագրով։ Ծրագրում ընդգրկված են մայրաքաղաքի 27 պոլիկլինիկաներ։ Օգնությունը նպատակաուղղված է հատկապես կանանց կոնսուլտացիաներին՝ հղիության, ներծննդյան շրջանի, գինեկոլոգիական այլ հիվանդությունների բուժման համար։ Դեղորայքի բաշխումն սկսվել է այս տարվա մարտից եւ կատարվում է կոնսուլտացիաներում UMCOR-ի հետ պայմանագրային հիմունքներով աշխատող դեղագործի (ավագ բուժքույր) միջոցով, որը յուրաքանչյուր շաբաթ ստանում է հատուկ մշակված դեղատոմսային թերթիկներում արձանագրվող դեղորայքը։ Սահմանված է հսկողություն դեղորայքի նպատակային օգտագործման, հիվանդությունների բուժման ընթացքի, արդյունավետության նկատմամբ։ Կոնսուլտացիաներից ստացվող տեղեկությունները մտցվում են համակարգիչների մեջ, արդյունքները մշակվում եւ համապատասխան հետազոտությունների են ենթարկվում։ Կազմակերպությունը սերտորեն համագործակցում է առողջապահության նախարարության հետ, իրագործելով նաեւ այլ ծրագրեր, որոնցից կարելի է առանձնացնել սեռական ճանապարհով տարածվող հիվանդությունների վերաբերյալ բժիշկների (մանկաբարձ գինեկոլոգների) ուսուցումը։ Այդ հիվանդությունների բուժումը հանրապետության կենցաղային բարդ խնդիրների հետ կապված հրատապ հարց է։ Մինչդեռ ախտորոշման լիարժեք տեխնիկայից զուրկ մեր պոլիկլինիկաներում բոլոր վերոհիշյալ հիվանդությունները բնորոշվում են որպես բորբոքային հիվանդություններ, ուստի եւ ճիշտ բուժում չեն ստանում։

UMCOR-ի նախաձեռնությամբ ԱՄՆ-ից հրավիրված մասնագետները օգոստոսին 1 ամսով սեմինարներ անցկացրին մեր բժիշկների հետ, որոնց մասնակցեցին 120 մանկաբարձ գինեկոլոգներ։ Ծրագրվում է ձեռք բերել եւ պոլիկլինիկաները համալրել ժամանակակից ախտորոշիչ սարքերով, սեմինարներ անցկացնել լաբորատոր բժիշկների հետ՝ այդ սարքավորումից օգտվելու կանոնների վերաբերյալ։

Կազմակերպությունը համագործակցում է նաեւ սոցիալական ապահովության նախարարության հետ, դեղորայք եւ տաք վերմակներ տրամադրում ծերանոցներին, հիվանդանոցներին (օրինակ, Քանաքեռի, հանրապետական)։ Սակայն ի տարբերություն պոլիկլինիկաներին ցուցաբերվող օգնության՝ այդ օգնությունը պարբերական բնույթ չի կրում։ UMCOR-ը պատրաստ է օգնել իրեն դիմող այլ կազմակերպությունների։

Ներկայումս ծրագրվում է ընդլայնել գործունեության շրջանակները։ Առաջիկայում նախատեսվում է կյանքի կոչել այսպես կոչված «գյուղատնտեսական ծրագիրը», որով Հայաստանում կհիմնվի ծիրանի վերամշակման արտադրություն։

«Ազգին» այս տեղեկությունները տրամադրելով, UMCOR-ի բժշկական տնօրեն Կարինե Բալյանը մտահոգություն հայտնեց այն առիթով, որ մայրաքաղաքի կանայք զարմանալիորեն խուսափում են կանանց կոնսուլտացիաների ծառայություններից, միայն ծայրահեղ անհրաժեշտության դեպքում դիմելով մասնագետների օգնությանը։ «Կոնսուլտացիաներում նրանք կստանան անվճար դեղորայք, կապահովվեն մեկանգամյա օգտագործման սրսկիչներով եւ այլ պարագաներով», հայտնեց UMCOR-ի բժշկական տնօրենը։

ԱՆՆԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ակօսիդ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Հայաստանը հնագիտության անսպառ աղբյուր է»

1959 թ. ակադեմիկոս Բորիս Պիոտրովսկու ջանքերով ԳԱՀ համակարգում հիմնադրված Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտն արդեն 3 տարեն է ունեցել: Վերջինիս տնօրեն, պատմ. գիտ. դոկտոր Արամ Քալանթարյանն է, ով այդ պաշտոնում հաստատվել է 1993 թվականին, ինստիտուտի համար դժվարին մի ժամանակաշրջանում: Ծնունդով արևմտահայ է, Հայաստան է տեղափոխվել 1945 թ., ավարտել է Աշտարակի միջնակարգ դպրոցում: 1959 թ. ավարտել է ԵՊՀ-ի պատմության ֆակուլտետը, այնուհետև Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի ասպիրանտուրան: Թեկնածուական թեզը պաշտպանել է 1966 թ., գիտությունների դոկտոր է 1990 թվականից: Ղեկավարել է Դվինի արշավախումբը, 7 մենագրությունների և ավելի քան 100 հոդվածների հեղինակ է: Ինստիտուտի 140 աշխատողներից 90-ը գիտաշխատողներ են, մնացածը՝ գիտատեխնիկական անձնակազմն է:

— Վերջին տարիներին ի՞նչ ընթացք ունեն հնագիտական ուսումնասիրությունները Հայաստանում, ինչպիսին է հուշարձանների պահպանության վիճակը:

— Վերջին 2-3 տարում դաշտային հետազոտական աշխատանքների հետ կապված ֆինանսավորումը կտրուկ նվազել է: Պետությունը, ըստ էության, այդքան հնարավորություն չունի, որ աշխատանքները կարողանա ֆինանսավորել լրիվ բավով: Դրանից տուժում են հատկապես հնագիտական հուշարձանները, պահպանվածության տեսակետից նրանք շատ վատ վիճակում են: Հետազոտումը ներկայումս այլ ուղղությամբ է ընթանում: Քանի որ դաշտային աշխատանքներ շատ չեն կատարվել, վերջին 3 տարում ավելացել են տեսական բնույթի աշխատանքները: Այնուամենայնիվ, անցած երկու տարիների ընթացքում մոտ մեկ տասնյակ արշավախումբ է գործել, բոլորն էլ ոչ նախկին ծանրաբեռնվածությամբ: Սակայն դա շատ քիչ է լիարժեք ուսումնասիրություն կատարելու համար: Այդ բացը լրացվում է արտասահմանյան գիտական կենտրոնների հետ միացյալ արշավախմբերով: Պայմանագրեր ունենք ԱՄՆ-ի Վիսկոնսինի համալսարանի հետ, որոնք Հոռոմում են աշխատում: Բելգիայի Գենտ համալսարանի հետ այդ արշավախումբն աշխատում է Աշտարակի շրջանի Ոսկեվազ(?) գյուղում: Համագործակցում ենք նաև Հռոմի Միլանի և Էգեա Անատոլիական ուսումնասիրության ինստիտուտի հետ: Նրանք զբաղված են Սևանի ավազանի ուրարտական հուշարձանների խորհրդագրությամբ: Բացի դրանից, նախկինում նախատեսված է նաև մեկ պայմանագիր Իտալիայի Թուրին քաղաքի համալսարանի հետ: Իտալացիները պետք է աշխատեն Արտաշատ մայրաքաղաքում և զբաղվեն հայ հելլենիզմի ուսումնասիրությամբ:

— Գիտական ուսումնասիրությունները հաջողվո՞ւմ է հրատարակել:

— Այս տարի հրատարակել ենք 8 գիրք, բոլորն էլ մեկենասների օժանդակությամբ: Հայ-ամերիկյան արշավախումբն առայժմ միայն հոդվածներ է հրատարակել տարեկան հաշվետվությունները, սակայն մեծ ուսումնասիրություն են պատրաստում 3 տարվա աշխատանքների վերաբերյալ: Բելգիական արշավախումբը հրատարակում է նաև մեր նյութական մշակույթի հետ կապված պատրաստի մենագրություններ: Այս տարի նրանք երկու գիրք են հրատարակել, մեկը հայտնի հնագետ Աշխարհբեկ Քալանթարի հոդվածների ժողովածուն է անգլերեն լեզվով, երկրորդը Մեծամորի դամբարանադաշտի նյութերի հրատարակությունն է: Ընթացքի մեջ է նաև երրորդ գիրքը, որը կոչվում է «Միջնադարյան Դվինի խաչերը»: Համագործակցությունը տալիս է իր պտուղները, մեր ժամանակակից նյութերի պատճեններում դա օտարներին գիտական լայն հասարակայնությանը Հայաստանի նյութական մշակույթը ներկայացնելու մի միջոց է:

Հայ ազգագրության, բանահյուսության վերաբերյալ երկու գիրք է հրատարակվել է Անգլիայի կարմիր(?) խաչի հովանավորությամբ, մյուսը Սոֆի Մելքոնյանի(?) հնագիտական ուսումնասիրությունները, հրատարակվել ՀՀ պաշտպանության նախարարության օժանդակությամբ: Շուտով Գիտությունների ազգային ակադեմիայի հովանավորությամբ լույս կտեսնի «Դիվան հայ վիմագրության» 7-րդ պրակը, որը վերաբերում է Ռուսաստանի հայկական վիմագիր արձանագրություններին:

— Ձեր աշխատակիցները հոդվածներ հրատարակելու հնարավորություններ ունե՞ն:

— Հոդվածները դժվարությամբ են հրատարակվում, որովհետև մեր երկու գիտական ամսագրերը «Պատմաբանասիրական հանդեսը» և «Լրաբերը», տարվա մեջ մեկ-երկու համար են տպագրվում: Ուզում ենք հրատարակել մի ամսագիր, թույլտվությունը ստացել ենք երկու տարի առաջ, սակայն միայն վերջերս հաջողվեց պատրաստել առաջին համարը: Տպագրությունը կլինի պատճենահանման միջոցով, որովհետև առայժմ չենք նախատեսում:

— Օրերս ավարտված ինստիտուտի գիտական նստաշրջանում, ամփոփվեցին բանագիտության և ազգագրության վերջին երկու տարվա աշխատանքները, գոհացուցի՞չ էին արդյունքները:

— Մեր ինստիտուտը բազմաճյուղ է. հնագիտություն, ազգագրություն, բանագիտություն, էթնոսոցիոլոգիա, մարդաբանություն, հայ վիմագրություն և այլն: Ազգագրագետների և բանագետների աշխատանքները բավականին լուրջ ներդրում են հայագիտության ասպարեզում: Պատրաստի մենագրություններ կան, բայց չեն հրատարակվում, սակայն նստաշրջանում մեծ հետաքրքրություն ընդգրկեցին դրանց թեզերը: Բավականին շատ էին զեկուցումները՝ մոտ 60: Նստաշրջանը կարևոր է համարել հանրապետական, որովհետև աշխատանքներին մասնակցում էին 11 գիտական կենտրոնների աշխատակիցներ: Շատ լուրջ նստաշրջան էր և բարձր մակարդակով անցավ:

— Վերջին աշխատանքում ի՞նչը կարևորեիք:

— Առաջին հերթին այն, որ ինստիտուտի բազմաճյուղությունն իրեն արդարացրեց, զեկուցումների մեծ մասը նվիրված էին պրոբլեմներ, որտեղ ազգագրությունը և բանագիտությունը հնագիտության հետ միասին էին հանդես գալիս: Միասին համագործակցված, երեք գիտությունների տվյալները օգտագործվում են հայագիտական պրոբլեմների լուծման համար: Երկրորդ և [illegible] գիտության առաջարկ: Կարծում եմ, որ սա այն հազվագյուտ ինստիտուտներից է, որտեղ բավականին շատ երիտասարդ կադրեր են հավաքվել և նրանք մեծերի հետ միասին զբաղվում են գիտական լուրջ գործունեությամբ: Նստաշրջանները մինչև այժմ նվիրվում էին միայն դաշտային հետազոտական աշխատանքներին, իսկ հիմա որ ներկայումս դրանք եղել են նվազ, սա նվիրված էր միայն հետազոտական աշխատանքներին և փաստորեն հաշվետվություն էր վերջին տարիների գործունեության վերաբերյալ:

— Ձեր գիտաշխատողներն անցնող տարիները բացօթյա չհամարեցին, անկախ, որ նախորդ տարիների դաշտային աշխատանքներից հետո մեծ ճանաչողությամբ չուսումնասիրված նյութ էր ամբարվել:

— Ամեն մի արշավախմբից հետո բավականին նյութ է կուտակվում և երեմ կարևոր ընդգրկվածների ասպարեզում: Այդ նյութերը տարբեր երանգավորումներով են հանդես գալիս, դրանք անսպառ աղբյուր են շարունակական ուսումնասիրության համար: Բայց դաշտային հետազոտական աշխատանքները մշտապես պետք է լինեն: Ազգագրության և բանագիտության գծով համակարգման աշխատանքների միջոցով անհրաժեշտ է փրկել վերջին մասունքները, տարեցների թիվն օրեցօր նվազում է: Բացի դրանից, վերջին տարիներին տարբեր երկրներից հանրապետություն է եկել փախստականների հոծ զանգված: Այդ նյութերը հավաքելու հնարավորություններ պետք է ստեղծվեն:

— Փախստականների հետ բանահավաքչական աշխատանքներով զբաղվողներ կա՞ն:

— Դաշտային Ղարաբաղի հայերի բանահյուսական նյութերն արդեն երկու տարի հավաքում է ավագ գիտաշխատող Ավետյան Վարդանյանը: Պարսկահայերի բանահյուսությամբ զբաղվում է Ռուզաննա Գևորգյանը: Մյուս երջաններում նույնպես աշխատանքներ տարվում են, ճիշտ է, ոչ նախկին բավով կապված զանազան բարդությունների հետ՝ տրանսպորտ, սնունդ և այլն, այնուամենայնիվ ինչ-որ բան արվում է:

— Ազգային փոքրամասնությունների բանահյուսությամբ ինստիտուտը զբաղվո՞ւմ է:

— Հայաստանում ապրող ազգային փոքրամասնությունների ազգագրության ուսումնասիրությունը մեր ինստիտուտի ուշադրության կենտրոնում է եղել: Հատուկ ուսումնասիրություն է կատարված հույների, եզդիների վերաբերյալ: Դժբախտաբար այդ երկրում էլ ինչ-ինչ պատճառներով առանձնացված են, բայց շատ մեծ բաժին ընկնում է ռուս համայնքի, հատկապես մալականների ուսումնասիրությունը: Այդ ուսումնասիրությունները բավականին մեծ հետաքրքրություն են առաջացնում, որովհետև պրոտեստանտական տարբեր հոսանքներ ընդհանրապես տեղեկանքներ են պահպանում դրանց վերաբերյալ:

— Հարևան պետությունների տարածքում մեծ քանակությամբ պատմամշակութային հուշարձաններ ունենք, դրանց ուսումնասիրությամբ զբաղվե՞լ եք:

— Ցավոք, պետք է ասեմ, որ Սփյուռքի հետ կապված լուրջ ուսումնասիրություն չենք կատարել: Եղել են առիթներ, երբ մեր արշավախումբը մեկ տարի գործել է Լիբանանում և հավաքել հայկական վիմական արձանագրությունները: Երբ ԽՍՀՄ նախկին հանրապետություններն էլ Սփյուռք համարենք, արդեն հավաքել ենք նաև դրանց վիմական արձանագրությունները: Այդ աշխատությունն արդեն հրատարակության է պատրաստ և հավանաբար շուտով կտպագրվի: Շուրջ երեք տարի կատարել ենք Դվինի Սուրբ Խաչ եկեղեցու հնագիտական պեղումները, որը նույնպես ընդհատվել է: Արտասահմանում մեկնելու կարճատև առիթներ լինում են, մեր աշխատակիցները երկու տարի եղել են Սիրիայում և համագործակցել տեղական արշավախմբերի հետ: Տարածաշրջանը հետաքրքրական է այնքանով, որ նրա կողմնային մասը կապված է մեր հնագույն պատմության և հատկապես հելլենիստական մշակույթի հետ:

— Իսկ ի՞նչ կասեք Թուրքիայում գտնվող պատմական հուշարձանների մասին:

— Այս տարի Ժնևում կայացավ Թուրքիայի արևելքին նվիրված 10-րդ կոնգրեսը: Մեր ինստիտուտից 4 տեղ էին հատկացրել, սակայն ֆինանսական դժվարություններ կային և նրանց օժանդակությամբ մեր աշխատակիցներից մասնակցեց միայն մեկը՝ Աղավնի Ժամկոչյանը: Վերջինիս զեկուցումը նվիրված էր Քոբայրի(?) խեցեղենին, որտեղ 17-18-րդ դարերում խեցեգործական ուրույն դպրոց ստեղծվեց և տարածվեց ամբողջ աշխարհում: Զեկուցումը լավ ընդունելության էր զել: Կոնգրեսի ընթացքում նա խոսակցություն էր վարել նաև Թուրքիայի հայկական հուշարձանների ուսումնասիրության ուղղությամբ: Մեզ հայտնի էր, որ Անկարայի համալսարանի պրոֆեսորներից մեկն աշխատում է Անիում: Վերջինս հաստատել էր, որ այդ տարածքում կատարած միացյալ արշավախմբերով, որովհետև առանց մեր մշակույթի լավ իմացության հնարավոր չէ ուսումնասիրել հատկապես Անին, իսկ մենք Անիի բացի փորձեցինք լրացնել Դվինը ներկելով, որը մեր միջնադարյան մշակույթի մասին շատ բան կտա: Չգիտեմ, թե այդ հարցում ինչ դեր կարող է խաղալ համագործակցությունը, բայց համագործակցության դեպքում շահեկան արդյունքներ կունենանք:

— Ձեր կարծիքով Արցախը ուսումնասիրվա՞ծ տարածք է:

— Ուսումնասիրությունները վաղուց են կատարվում, հիմնականում բանահյուսության և ազգագրության գծով, վիմագիր արձանագրություններն են հետազոտվել, աշխատություններ են հրատարակվել: Սակայն հնագիտորեն Արցախը ուսումնասիրված չէ: Ստեփանակերտում գործող հայագիտական կենտրոնը երկու ճյուղերն էլ ունի, սակայն հնագիտական ծառայության ստեղծումն անհրաժեշտ ենք համարում, որը պեղումներ կկատարի, հուշարձանագրում և այլն: Բարեբախտաբար այդ ընթացքում հաստատվել է, բայց առանց ֆինանսական ներդրման դա անհնար է կատարել: Ներկայումս հուշարձանների պահպանության վարչությունից այնտեղ մի արշավախումբ է գործում և շատ հետաքրքրական նյութեր են բերում: Օրինակ, Աղդամում նախաքրիստոնեական շրջանի պաշտամունքային հուշարձաններ են հայտնաբերել: Փաստն այն է, որ հուշարձաններ շատ կան, ոչ միայն Արցախում, այլ նաև նրա հարևան տարածքներում:

— Հայաստանում հնագիտական առումով դեռևս չուսումնասիրված կամ քիչ ուսումնասիրված տարածքներ կա՞ն, որտեղ ենթադրում եք, որ շատ հետաքրքրական նյութեր կարող են լինել:

— Վերջին 100 տարում Հայաստանում հնագիտական շատ մեծ գործեր են կատարվել, բազմաթիվ հուշարձաններ են պեղված, ուսումնասիրված, հայտնաբերված, բայց դրանք շատ չնչին տոկոս են կազմում: Հնագիտությունը զուտ գիտություն լինելուց բացի, նաև «առևտրություն» է: Ինչքան ներդրումը շատ լինի, այնքան արդյունքը մեծ կլինի: Ինստիտուտը ստեղծվելուց հետո շատ քիչ գումարներ են հատկացվել պեղումների համար: Բայց երբ 1986 թ. ստեղծվեց նորակառույցների հնագիտության բաժինը, արդեն հուշարձանների պեղման և գնահատման ավելացավ, և տարածվածությունը: Վերջին վեց տարիներին մեծ քանակությամբ հուշարձաններ պեղվեցին: Հայաստանն անսպառ աղբյուր է հնագիտության համար և պատահական չէ, որ արտասահմանյան գիտական կենտրոնները, հատկապես հիմա, լուրջ հետաքրքրություն են ցուցաբերում հայկական հուշարձանների նկատմամբ: Որովհետև հին մշակութային հարցերում առաջավոր ասիական և մերձավորարևելյան հնագույն մշակույթին վերաբերող շատ պրոբլեմներ սերտորեն առնչվում են հայկականին: Այլ հարց է, թե ինչպես ենք պահպանում հուշարձանները: Ոչ մի երկիր, ոչ մի ժողովուրդ այդքան հարուստ չէ հուշարձաններով, բայց և ոչ մի երկրում, ոչ մի ժողովուրդ այդքան չի ավերում հուշարձանները:

— Հայաստանում կա՞ հուշարձան կամ տարածք, որի հետազոտումն ավարտված համարիք:

— Հնարավոր չէ մի դամբարանադաշտ կամ բնակատեղի ամբողջությամբ պեղել, հետազոտման ընթացքում միշտ մի բան մնում է:

ՍՈՍԱ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ

ՄԱԿ-ը 50-ամյակը դիմավորում է դատարկ գրպանով

Իր 50-ամյակի նախօրեին Միավորված ազգերի կազմակերպությունը հայտնվել է ֆինանսական փլուզման եզրին: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը կարգադրել է կրճատել ներկայացուցչական կարիքներին եւ նոր կահույքի ձեռքբերման հատկացվող միջոցները: ՄԱԿ-ի գանձարանում կանխիկ փող չկա, բյուջեի ճեղքվածքը շատ մեծ է: Իր 50-ամյա հոբելյանին ՄԱԿ-ը կարող է լիովին սնանկանալ:

Այս վիճակի տնտեսական պատճառը համարվում է այն, որ չեն մուծվում անդամավճարները, որոնցից էլ գոյանում է ՄԱԿ-ի բյուջեն: Մայիսին պարտքը կազմում էր 2,8 մլրդ դոլլար, իսկ օգոստոսին՝ արդեն 3,7 մլրդ: Խոշորագույն պարտապանը եղել եւ մնում է ԱՄՆ-ը, որի պարտքը հասել է 1,2 մլրդ դոլլարի:

Մինչեւ վերջերս ՄԱԿ-ը ամենից շատ փող ծախսում էր խաղաղարար գործողությունների համար: Հիմա նա ստիպված է խնայողություն անել նաեւ այս հարցում, միաժամանակ չհրաժարվելով նոր կահույքից եւ ներկայացուցչական ծախսերից: Սակայն խաղաղարար գործողություններին առհասարակ միջոցներ չհատկացնել չի կարելի. միջազգային հանրությունն առանց այդ էլ փորձում է հասկանալ, թե այժմ ինչ նպատակի է ծառայում ՄԱԿ-ը: Ուստի անհրաժեշտ է գոնե նվազագույն մակարդակի վրա պահել «կապույտ սաղավարտների» զորաբաժինը: Իսկ խաղաղության պահպանումը կարելի է հանձնարարել մյուսներին, ովքեր ավելի շատ փող եւ ազդեցություն ունեն: Այդ դեպքում թե՛ փափուկ կահույքը կպահպանվի, թե՛ աշխատավարձը չի կրճատվի (նախկին Հարավսլավիայում ՄԱԿ-ի բարձրաստիճան ծառայողը խաղաղարար գործունեության համար ստանում է տարեկան 120-150 հազար դոլլար) եւ թե հնարավոր կլինի խաղաղության մասին դատողություններ անել: Միայն թե կասկածելի է այն խաղաղության կայունությունը, որը կողմերից մեկը վերականգնում է ի վնաս մյուսների շահերի:

Վերջերս Բոսնիայում խաղաղարար գործողություններին ՄԱԿ-ը հատկացրեց 100 մլն դոլլար, մնացած հոգսերի բեռը թողնելով Հյուսիսատլանտյան դաշինքի երկրներին: Հայտնի չէ, դա ՄԱԿ-ի ու ՆԱՏՕ-ի ստրատեգիական գաղտնի հուշագրի բաղկացուցիչ մասն է, թե ոչ, բայց պարզ է, որ ՄԱԿ-ի ղեկավարությունը նահանջում է կազմակերպության հիմնարար գաղափարներից ու սկզբունքներից, խաղաղարար գործողությունների անցկացման բոլոր վարույթը տալով «հովանավորներին»՝ ըստ նրանց հայեցողության: Դրա հետեւանքով Բոսնիայում ՆԱՏՕ-ի ռումբերից զոհվում են հազարավոր խաղաղ բնակիչներ, ոչնչացվում քաղաքացիական օբյեկտներ:

Որքանո՞վ են ՄԱԿ-ի գործողությունները համապատասխանում Անվտանգության խորհրդի [illegible] Ռուսաստանի շահերին: Կարելի է արդյոք համարել այն բանին, որ ՄԱԿ-ի դրոշները բնաջնջվում են արեւելաեվրոպացի հարեւան ժողովրդին: ՄԱԿ-ի հիմնարար պարտականությունները «հովանավոր» երկրներին անցնելու խաղաղապահությունն ակնհայտորեն բխում է մեկ ուրիշ գերտերության՝ ԱՄՆ-ի շահերից: ՄԱԿ-ին պարտք մնալով, Վաշինգտոնն այդ փողերը ներդնում է ՆԱՏՕ-ում, որն ԱՄՆ Պենտագոնի կարծիքով «գործում է» առավել արդյունավետ կերպով, իսկ որ գլխավորն է՝ ավելի մեծ չափով է հաշվի առնում ԱՄՆ-ի գերակայությունները:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոկտեմբերի 25-ին, ժամը 14.30-ին, Գրողների միության մեծ դահլիճում տեղի կունենա հանդիպում ֆրանսահայ փիլիսոփա, բանաստեղծ Մ[illegible]ճյանի հետ:

Հայաստանի գրողների միություն

ԻՏԱԼԻԱ

Ջուլիո Անդրեոտին մաֆիայի կնքահա՞յր

«Երբ ինձ դատեն, կստորացնեն ողջ երկիրը»

Մի՞թե Իտալիայի նախկին վարչապետ Ջուլիո Անդրեոտին մաֆիայի «կնքահայրն» էր: Դա դեռ պետք է պարզի ընթացող դատավարությունը:

Պալերմոյում (Սիցիլիա) շարունակվում է Ջուլիո Անդրեոտիի դատավարությունը: Իտալիայում այն կնքել են «դարի դատավարություն» անունով: Եւ իրոք, քրիստոնյա դեմոկրատը, «Վատիկանի մարդը», կառավարությունը 7 անգամ եւ արտաքին գործերի նախարարությունը բազմիցս գլխավորած, ցկյանս սենատորը Պալերմոյի դատախազության կողմից մեղադրվում է, որ եղել է... սիցիլիական մաֆիայի «կնքահայրը», ինչին Իտալիայում շատերը կասկածում են: Կասկածում է նաեւ իտալական մամուլը, քանի որ միայն մեղադրականը կազմում է 8 հազար էջ: Իտալացի հայտնի գրող եւ հրապարակախոս Էնցո Բիաջին երկրի առաջատար «Կորիերե դելա սերա» թերթում հրապարակել է «Իսկ եթե Անդրեոտին, այնուամենայնիվ, մեղավոր չէ՞» վերնագրով մի հոդված: Նա հայտնում է, որ բոլոր մեղադրականները գործնականում հիմնված են վկաների, այդ թվում նաեւ այսպես կոչված «մեղայականով» հանդես եկած մաֆիականների ցուցմունքների վրա, այսինքն նրանց, ովքեր որոշել են աշխատակցել ոստիկանության հետ, որպեսզի կրճատեն պատժի ժամկետը: Զարմանալին այն է, որ երկար տարիներ անց նրանք հրաշալի են հիշում խոստովանությունների մանրամասները: Նրանցից մեկը, օրինակ, պնդում է, թե մեքենայի խավար խցիկում տեսել է Ջուլիո Անդրեոտիի կիսադեմը, որը, իբր, անսպասելիորեն ժամանել էր Իտալիայի հարավի մի հանգստավայր, որպեսզի գաղտնի հանդիպի տեղական մաֆիայի պարագլխի հետ:

Նախանձելի հիշողությամբ է աչքի ընկնում նաեւ մասոնական օթյակի նախկին ղեկավար Լիչիո Ջելլիի սիրուհին: Նա պնդում է, որ իր նախկին համանին մի անգամ իրեն խոստովանեց, որ այդ օթյակի ղեկավարը ոչ թե ինքն է, այլ Ջուլիո Անդրեոտին: Ըստ նրա, մաֆիականներից մեկի դստեր հարսանիքում «Ծեր Ջոն», ինչպես մեծ մասամբ մաֆիականները անվանում էին Ջուլիո Անդրեոտիին, նորապսակներին նվիրեց արժեքավոր մի սկուտեղ: Այդ նվերը, իբր, ընծայագրված էր «բարեկամների բարեկամին»:

«Անդրեոտիի գործը» 60 հազար էջ է: Դա ոչ միայն մի մարդու «անկման» պատմությունն է, այլեւ Իտալական Հանրապետության ողջ պատմությունն իր գաղտնի ծառայություններով եւ մասոնական օթյակներով, մաֆիական խմբերով եւ անօրինական բիզնեսով: Ինչպես վկայում են լրագրողները, «Անդրեոտիի գործում» հավաքված են Իտալիայում իշխանության բոլոր ճյուղերի խախտումներ ու մութ գործարքներ: Սակայն հետաքրքրական է, որ Իտալիայի քաղաքական այդ «հուշագրությունը» Ջուլիո Անդրեոտիի մեղադրանքի հետ ոչ մի ուղղակի կապ չունի: Ակներային շատ խարդավանքներով էր օժտված իտալական առաջին հանրապետության համակարգը, որը պատերազմից անմիջապես հետո փոխարինեց միապետությանը: Ջուլիո Անդրեոտին այդ համակարգի գործող անձերից միայն մեկն էր, թեպետ եւ ակտիվ: Համակարգի բոլոր թերությունները նրան վերագրել եւ մեղադրել նրան ծայրագույն անարդարություն կլինի:

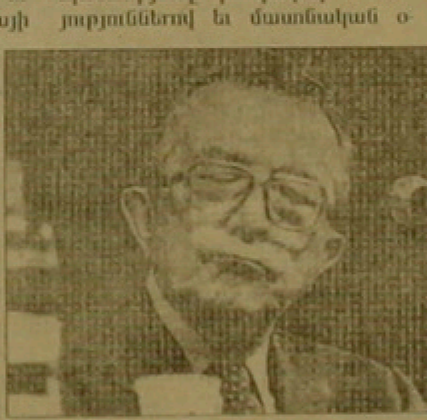

Պատահական չէ, նշում է այդ նույն Էնցո Բիաջին, որ «Անդրեոտիի գործի» շուրջ արդեն այժմ շփոթություն, անստացության մեղադրանքներ, սենսացիոն «վկայություններ» կան եւ որպես հետեւանք հասարակական կարծիքի աղավաղման վտանգ գոյություն ունի: Նույնիսկ տեղեկատվության զանգվածային միջոցների մի մասը, որը սովորաբար սենսացիայի սիրահար է, անդրադառնալով Իտալիայի 76-ամյա քաղաքական գործչի դատավարությանը, հեռուստատեսային կենտրոնի հաղորդումներին, ուշադրությունը կենտրոնացնում է նրա դատավարության բարոյական խնդիրների վրա: Այդ մեղադրանքները արդյո՞ք կհաստատվե՞ն 400 վկաների ցուցմունքներով, թե՞ իր հերթին մեղադրյալի պաշտպանության կողմից հրավիրված 120 վկաները դրանցից ոչինչ չեն թողնի: Բոլոր դեպքերում, գրում է իտալացի լրագրողների ավագանու ներկայացուցիչ Ինդրո Մոնտանելլին, դատավարությունը իտալացիներին համոզիչ պատճառող ներկայացում չի լինի: Չէ որ ինչպես նրանք էլ վերապրեցին ամբաստանյալի առաջին հայտնված մարդուն, վերջին հաշվով նա է 30 տարվա ընթացքում Իտալիան ներկայացրել աշխարհին:

Դատավարության նախօրյակին Իտալիայում լույս տեսավ Ջուլիո Անդրեոտիի «Ես եւ մաֆիան» գիրքը: Իր ստեղծագործության մեջ նա կարծես թե կռահում էր դատավարությունը, պատմելով նրա գլխավոր «գործող անձերի» մասին: «Երբ ինձ դատեն, այդ ստորացման կենթարկեն ոչ միայն ինձ, այլեւ ողջ երկիրը, գրում է Ջուլիո Անդրեոտին: Այդ ժամանակ կարելի է հաստատել, որ երկրում առկա են դեսական գործիչներ, որոնք երեւակա պատասխանատու են կատարվածի համար: Ես քրիստոնյա եմ եւ գիտեմ, որ ճշտապես գոյություն են ունեցել եւ գոյություն ունեն հետապնդումներ...»:

Հ. Լ.

ԹԵՀՐԱՆ

Իրանը ձգտում է ընդլայնել գործակցությունը նավթի ոլորտում

Վերջին շրջանում Իրանը մեծ գործունեություն է ծավալում նավթի ոլորտում համագործակցության շրջանակներն ընդլայնելու համար:

«Իրանի մասնակցությունը Պակիստանի, Բանգլադեշի, Վիետնամի նավթագազային նախագծերում եւ միջազգային առեւտրական շահավետ գործարքներում նրա հաջողության կայուն ցուցանիշներն են միջազգային ասպարեզում», հայտնում է նավթի նախարար Աղազադեն վերջերս ունեցած մամլո ասուլիսում: Ինչպես գրում է իրանական «Էթելաաթ» օրաթերթը, Աղազադեն, բարձր գնահատելով նավթի նախարարության գործունեությունը, նշել է. «Իրանի նավթի արտադրությունը հասել է այնպիսի զարգացման եւ առաջընթացի, որ կարող է իր արտահանման սարքավորումների, ինժեներատեխնիկական գիտելիքների միջոցով երկրին եկամուտ բերել: Այժմ բազմաթիվ երկրներ ցանկություն ունեն Իրանի հետ նավթային ոլորտում համագործակցելու, հատկապես նավթարդյունաբերության ինժեներական ծառայության գծով, եւ նավթի նախարարությունը պատրաստ է այդ երկրներում նավթաքոր գործարաններ կառուցել, հետազոտման աշխատանքներ կատարել, ինչպես նաեւ տեխգիտելիքներ տրամադրել»:

Ըստ Աղազադեի տվյալների, «անցած վեց ամիսների ընթացքում նավթի վաճառքից նախատեսված 915 մլն դոլլարից ավել եկամուտ ենք ունեցել»: Նրա խոսքերով, այժմ բազմաթիվ երկրների 123 նավթաընկերություններ պատրաստակամություն են հայտնել համագործակցելու Իրանի հետ: Այդ երկրներն են՝ Ֆրանսիան, Գերմանիան, Իտալիան, Անգլիան, Իսպանիան, Նորվեգիան, Հունաստանը, Ավստրալիան, Սինգապուրը, ինչպես նաեւ Կանադան:

Նավթի նախարարն ուշագրավ է համարել այն փաստը, որ մինչ Ամերիկայի առեւտրական շրջափակումը ձեռք բերած նավթի շուկան այժմ էլ ոչ մի դժվարություն չի կրում, ընդհակառակը, Իրանի նավթարտահանումը այս ընթացքում աճել է:

Աղազադեի խոսքերով, Իրանի նավթարտադրության կարողությունը այժմ օրական 4,1 մլն տակառ է եւ նախատեսվում է երկու տարում այն հասցնել 4,5 մլն տակառի: Իսկ եկող տարում եւս 2 նավթաքոր գործարան շահագործման հանձնելուց հետո, այլեւս կարիք չի լինի նավթամթերք ներմուծել, եւ նավթամթերքի արտահանումից տարեկան կստացվի 700-ից 800 մլն դոլլարի եկամուտ:

Ն. [illegible]

Դեմիրելը Նյու Յորքում սեր է խաղում

ՄԱԿ-ի կազմավորման 50-ամյակին նվիրված տոնակատարություններին մասնակցելու կապակցությամբ Նյու Յորքում է գտնվում նաեւ Թուրքիայի Հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի, ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի եւ մի շարք այլ երկրների հետ 8-րդ հյուրի պատիվը տվեց Դեմիրելին: Դեմիրելը, ողջունելով հոբելյանական նստաշրջանի մասնակիցներին, մասնավորապես կանգ առավ աշխարհի խաղաղության, կայունության անվտանգության համակարգի վերակառուցման անհրաժեշտության, հարեւան երկրների հետ հարաբերությունների բարելավման ու բարիդրացիական հարաբերությունների ամրապնդման, ահաբեկչության դեմ ընդհանուր պայքար մղելու անհրաժեշտության եւ մի շարք այլ հարցերի վրա: Դեմիրելը իր ելույթը ավարտեց միջնադարյան թուրք բանաստեղծ Յունուս Էմրեի հետեւյալ խոսքերով. «Նայեցե՛ք մեկմեկու, սիրենք եւ սիրվենք, ապրենք բարի եւ խաղաղ, աշխարհը փուչ է, մեզ էլ չի մնա»:

Այս Դեմիրելը մասնակցեց աշխարհի երկրների ղեկավարների պատվին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի կողմից տրված ճաշկերույթին: Դեմիրելի հետ միեւնույն սեղանի մոտ էին նստած Բուտրոս Ղալին, Բիլ Քլինթոնը եւ մի շարք այլ նշանավոր քաղաքական գործիչներ:

Այնուհետեւ Դեմիրելի մասնակցությամբ ստորագրվեց Միջին Ասիայի երկրները Եվրոպայի հետ կապող ավտոմայրուղու կառուցման վերաբերյալ հուշագիրը: Հուշագիրը Դեմիրելից բացի ստորագրեցին նաեւ Նյու Յորքում գտնվող Բուլղարիայի նախագահ Ժելյու Ժելեւը, Ալբանիայի նախագահ Բերիշան եւ Մակեդոնիայի վարչապետը:

Այսօր Դեմիրելը Նյու Յորքում հանդիպում ունեցավ Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի եւ Նյու Յորքի թուրքական ընկերության ղեկավար անդամների հետ:

Օրվա վերջում նա Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման հետ կապված հանդիպումներ ունեցավ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ:

ԳՐԻԳՈՐ ՕՀԱՆՅԱՆ

ՇՐՋԱՆ

Մոսկվայում կվերսկսվեն վրաց-աբխազական բանակցությունները

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Փոխհամաձայնություն է ձեռք բերվել հոկտեմբերի 24-ից վերականգնելու բանակցությունները վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման շուրջ: Ինչպես եւ առաջ, դրանք կընթանան Ռուսաստանի միջնորդությամբ: Հոկտեմբերի 20-ին աբխազական կողմը մի փաստաթուղթ է ստորագրել, որի համաձայն ԱՊՀ երկրների ղեկավարների խորհրդի 1994 թվականի դեկտեմբերի 9-ի որոշման, վերականգնվում է միջանցիկ երկաթուղային կապը հյուսիսկովկասյան երկաթուղու Վեսյոլոե եւ Արեւմտյան Վրաստանի Սամտրեդիա կայարանների միջեւ: Ավելի վաղ Վրաստանում համաձայնություն էր ձեռք բերվել, որ Ռուսաստանն իր վրա է վերցնելու Անդրկովկասյան երկաթուղու մի մասի ղեկավարումը:

Աջարիան դաշնային Վրաստանի կողմնակից է

ԲԱԹՈՒՄ, 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Վրաստանում «Փաստի» սեփական թղթակիցը կարճատեւ հանդիպում եւ զրույց է ունեցել Աջարիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Ա. Աբաշիձեի հետ: Վերջինս հատկապես ընդգծել է այն հանգամանքը, որ «հիմնվելով բարոյականության եւ մարդկային հարաբերությունների վրա՝ Աջարիան հաջողել է զերծ մնալ հակամարտություններից եւ բոլոր [illegible] վիճակի արմատավորումից»: Անդրադառնալով Վրաստանի տարածքային բաժանմանը, պրն Աբաշիձեն ասել է. «Դա փաստացի բաժանում չէ, այլ դաշնային կառույց, որը հաջողությամբ արմատավորվել է շատ երկրներում ու գերտերություններում: Դրանում ես ոչ մի վատ բան չեմ տեսնում: Ընդհակառակը, դաշնային կառույցի բացակայությունն էր, որ Վրաստանի տարբեր շրջաններում բախումների տեղիք տվեց: Մենք դրանցից զերծ մնացինք նաեւ այն պատճառով, որ հենց սկզբից աշխատում էինք դաշնային հարաբերություններ հաստատելու ուղղությամբ: Ընդհանրապես ամեն ինչ կախված է մեխանիզմներից եւ կոնկրետ քաղաքական գործիչներից: Իսկ մարդիկ ամենուր իրար նման են եւ ուզում են խաղաղության մեջ ապրել: Աջարիան ցույց տվեց, որ կարելի է ապրել փոխհամաձայնության մթնոլորտում, եւ ես համոզված եմ, որ դա օրինակելի կլինի այլոց համար»:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

«Կհանդիպենք ապրիլին»

Լուսավոր Ճենստոեճյան զուգանվագի 20-ամյակը

14 համերգ՝ 20 օրվա ընթացքում: Այսպես նշանավորեց իր 20-ամյա տարելիցը Ճենստոեճյան զուգանվագը: Աշոտ և Արմեն Ճենստոեճյանները շրջեցին Հայաստանի շրջաններում, Ղարաբաղում, իսկ եզրափակիչ համերգաշարը կայացավ Երևանի Կամերային տանը, նոյեմբերի 20-ին: Մուշեղ Իշխանի հետ ազգականներ են. բանաստեղծն ու երկվորյակների հայրը երկու եղբայրներ են: Ճենստոեճյան եղբայրներին հեշտությամբ կարելի է շփոթել: «Անցած տարի «Վիսբորի Ռուֆոյի համերգին մասնակցում էինք նաև մենք: Համերգասրահի հավաքարարուհին կարծել էր, թե մենք էլ ենք արտասահմանցիներից՝ և սուրբ դայակների ո՞նչ կարիք կար երկուսին էլ բերել, մեկը հերիք չէ՞ր»: Նույն հարցին հետևող Ճենստոեճյան երկվորյակների պատասխանը հաճախ «նույնն» է լինում, ավելի ճիշտ՝ լրացվում է, բայց բառավեճի անկյուններ էլ երբեմն զծվում են: Աշոտի և Արմենի պատասխանները ներկայացնում ենք որպես Ճենստոեճյան զուգանվագի պատասխան:

— Ի՞նչն էր զուգանվագի առաջին համերգը 20 տարի առաջ:

— Իրականում մեր համատեղ ելույթը կայացել է 35 տարի առաջ, երբ դեռ առաջին դասարանի աշակերտներ էինք: Զուգանվագը հիմնվեց 20 տարի առաջ: Երևանի Կոմիտասի կոնսերվատորիայում որպես դիպլոմային աշխատանք նվագեցինք Պրոկոֆևի երկու ջութակի համար գրված Դո մաժոր սոնատը: Այս ստեղծագործությունը գրեթե Անդրկովկասում կատարվում էր առաջին անգամ: Այն խթան հանդիսացավ Հայաստանում ջութակի առաջին զուգանվագ ստեղծելու մեր մտադրությանը: Ընդհանրապես սիրում՝ ենք դիմել ռիսկի: Կարևորում ենք առաջին տարիների մեր համերգները, որոնք ամենից առաջ կոչված էին ունկնդրին զուգանվագ երևույթին մտերմացնել: Վերելքներ ու անկումներ եղել են: Ունենալով նորույթ երաժշտական գրականություն, տարիների ընթացքում ընդարձակեցինք նվագացանկը, ունկնդրին ներկայացնելով հաճախ անծանոթ ստեղծագործություններ: Այսօր կատարում ենք շուրջ 60 կոմպոզիտորների 220-230 ստեղծագործություն: Կոզենայինք դրանք բոլորը քեզ հանել, Հայաստանը դարձնել ջութակի զուգանվագի կենտրոն: Որքան մեզ հայտնի է, Եվրոպայում ջութակի զուգանվագը որպես առանձին խումբ գոյություն չունի: 20 տարին աննկատ չի անցավ: Զգում ենք, որ անելի տեղ ունենք: Չենք սահմանափակվում եղածով: Այս ընթացքում հանդիսատեսը մեծացել է, իսկ կարծիքները դարձել են առավել ընդգծված: Ուրախ ենք, որ Ճենստոեճյան զուգանվագի համար հատուկ գրվել է մոտ 20 ստեղծագործություն:

— Եզրափակիչ համերգին Կամերային տան սրահը լեփ-լեցուն էր: Նույնը կլինե՞ր ավելի մեծ դահլիճում:

— Երևանի երաժշտասեր հասարակությունը չի վերացել և լուրջ արվեստի համար 1000 տեղանոց լիքը դահլիճ միշտ կարելի է ապահովել: Մնացածը ռեկլամի հարց է: Մեր հայտագրերն ինքներս ենք մի գիշերվա ընթացքում տարածել քաղաքում, չնայած դրա համար հատուկ կազմակերպություն է գործում:

— Երկու ջութակի համար գրված դասական ստեղծագործություններից բացի, զուգանվագն իր իսկ մշակումներով կատարում է նաև դասական այլ ստեղծագործություններ:

— Դրանք դասական մանրանվագներ են: Երկու ջութակի համար գրված դասական ստեղծագործությունները հիմնականում մեծ կտավի գործեր են, դասական մանրանվագներ գրեթե չկան: Նվագացանկի այս բացը լրացնելու համար որոշեցինք դիմել ռիսկի և այսօր ունենք դասական մանրանվագների մոտ 10 մշակումներ: Սա բարդ խնդիր էր, որովհետև երկու ջութակով կատարում ենք, օրինակ, Բրամսի Հունգարական պարը կամ Դվորժակի Սլավոնական պարը, որ ունկնդիրը սովոր է լսել սիմֆոնիկ հնչողության մեջ:

— Ձեր կատարմամբ հաճախ հնչում են նաև ժամանակակիցների ստեղծագործություններ:

— Ժամանակակից ստեղծագործությունների կատարումը մեզ համար դարձել է ղեկավար: Դրանք մեր ժամանակակցի խոհերն ու մտածումներն են, որ փորձում ենք անցկացնել կատարողի պրիզմայի միջով: Առանձնահատուկ անդրադառնում ենք հայ կոմպոզիտորների Էդվարդ Հայրապետյանի, Էմին Արիստակեսյանի, Էրիկ Հարությունյանի, նաև ժամանակակից օտար կոմպոզիտորների, որոնք, մեր կարծիքով, զիջում են ասելիքի խորությամբ:

— Դաշնակահարուհի Անահիտ Քոչարյանը նվագակցում է զուգանվագին արդեն երկու տարի: Հոկտեմբերի 20-ին կիթառահար Հակոբ Ջաղացդյանցյանի հետ նվագեցինք Պագանինիի «Սերենադը»: Կշարունակվի՞ այս համագործակցությունը:

— Հակոբ Ջաղացդյանցյանի հետ սա մեր առաջին ելույթը չէր: Հետագայում ևս կներկայացնենք երկու ջութակի և կիթառի համար գրված ստեղծագործություններ:

— Դուք նվագում էիք նաև Երևանի սիմֆոնիկ նվագախմբում: Այն լուծարվեց: Չե՞ք կարոտում մեծ նվագախմբին:

— Կարոտում ենք: Սիմֆոնիկ նվագախմբի երաժշտությունը երևի ամենահարուստն է իր հնչողությամբ, հնարավորություններով և ներկապնակով: Խորհրդավոր, նաև անհասկանալի պատճառով Երևանի սիմֆոնիկը լուծարվեց: 5 ամիս է, ինչ գործազուրկ ենք: Այսօր կարծես թե նույնման խորհրդավոր կերպով խումբը վերակազմվում է: Երբ հրավիրեն, կվերադառնանք:

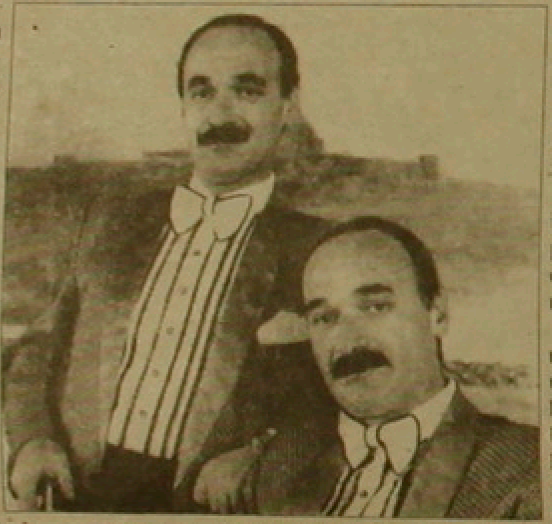

— Զուգանվագը գործում է Երփաղխորհրդի մշակույթի վարչության համակարգում: Գործազրկության խնդիրը չի՞ լուծվում:

— Ապրիլի 1-ից այդ կառուցվածքի մեջ ենք, սակայն մեզ նվագակցող դաշնակահարուհուն դեռևս չեն ձևակերպել՝ համապատասխան հաստիք չունենալու պատճառաբանությամբ: Հորելյանական այս համերգաշարն իրականացավ միայն շնորհիվ մեր հովանավորի՝ հայ-վրացական «Արշեր» ձեռնարկության:

— Համերգ կազմակերպելը հեշտ է այսօ՞ր, թե խորհրդային տարիներին:

— Նախկինում բախվում էինք բարոյական արգելքների: Գոյեևս անփորձ էինք: Այսօրվա դժվարությունները միայն ֆինանսական են: Կարող ես համերգասրահ վարձել և ելույթ ունենալ: Իհարկե, պետական մշակութային կառուցվածքներում պահպանվում է նախկին բյուրոկրատիան: Չի կայանում մշակույթի գործիչների և մշակութային հիմնարկների միջև կապը: Մշակույթի նախարարության հետ կարծես համաձայնության մրցույթ ենք սկսել. մենք հրավիրում ենք համերգի, իսկ նրանք չեն գալիս:

— Ձեր առաջիկա ծրագրերի մասին:

— Մոտենում է ձմեռը, Երևանի համերգասրահները հավանաբար կրկին չեն ջեռուցվի: Կբավարարվենք նոր ծրագրեր նախապատրաստելով: Իսկ նորից կհանդիպենք ապրիլ ամսին:

ՀԵՂԻՆԵ ՄԻՐՋՈՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Սյուրմելյանը միացավ անմահներին՝ անտարբերության մեջ

Մեծ գրողի թաղմանը 300 հազարանոց գաղութից ներկա էր 46 հոգի

«Հարց կու տամ Չեզի, տիկիններ և պարոններ» գիրքին տաղանդավոր հեղինակը չունեցավ ազգային այն թաղումը, որուն արժանի էր», գրում է «Նոր օր» եռօրյայի խմբագիր Հակոբ Պողոսյանը թերթի նոյեմբերի 11-ի համարում «Մեծանուն գրողի թաղումը 46 հոգիով» վերնագրյալ իր հոդվածում: Լոս-Անջելեսի 300 հազար (կամ ավելի) հաշվվող բազմամարդ այս գաղթօջախում կղերական վեց հոգիանոց դասը չհաշված հարազատներ, գրասերներ ներկայացնող 46 անձինք են հողին հանձնել մեծ գրող Լեոն Զավեն Սյուրմելյանին: «Լույս Զուարթ»-ի ներքողը գնաց միանալու մեր անմահներուն ընդհանուր անտարբերութեան մէջ, գրում է հոդվածագիրը՝ տխուր իրատեսությամբ ավելացնելով, որ «Սյուրմելեանը մեռաւ կեանք մը վարեց և չունեցաւ այն բարեկամները, որոնք սովորաբար կունենան մսագործները, խանութպանները, ճաշարանատէրերն ու կօշկակարները»:

Հայ հասարակական կյանքից վերջին 20-ամյակին հեռու մնացած գրողը շարունակեց ծառայել ազգին. ո՞վ է անգլիագիր տաղանդավոր երկրորդ հեղինակը, որ արժանի է զետեղվելու Սարոյանի կողքին, իրավամբ հարցնում է նրան Պողոսյանը: Երբ Սյուրմելյանի գրականությունը դասագիրք է մտել, մի՞թե տես էր հուսալ, թե ազգային վարժարանների ուսուցիչներն ու աշակերտները պիտի մասնակցեին հուղարկավորությանը, կամ «Հայաստանի մէջ գրականութեան անկումը եղերամայրելու նման ողբացողները գային և յարգէին նախ սփիւռքահայ գրականութեան սիւներէն մէկը, իրենց գրչեղբայրը կամ գաղափարական եղբայրը մը գիրեր հասնէին գրողներէն, գրական շրջանակներէն»: Ազգային բարերար տեր Ալեք Մանուկյանի միակ գիրը հուզեց սգավորներին: Սյուրմելյանի հայտնի ստեղծագործության վերնագիրը իբրև հարց ուղղելով հայ համայնքի ներկայացուցիչներին «Նոր օրի» խմբագիրը վավերական գրողի անշուք հուղարկավորությանը իրավամբ է անարգանք և ամոթ համարում:

ԱԶԴԱԳԻՐ

Թումանյանի տուն-թանգարան

Այսօր, ժամը 14-ին, թանգարանը հրավիրում է Համլետ Հակոբյանի անհատական ցուցահանդեսին (գրաֆիկա, գեղանկար):

TAAK art modern գալերեա

Այսօր, ժամը 18-ին, Գալերեան հրավիրում է Հարություն Պզտիկյանի ստեղծագործությունների անհատական ցուցահանդեսին:

Խնկո Ապոր գրադարան

Այսօր ֆրանսիական ֆիլմերի երկրպագուները կարող են դիտել Ֆրանսուա Տրյուֆոյի 2 ֆիլմերը: 1960-ին ստեղծված «Կրակեք դաշնակահարի դրա» 85 րոպե տևողությամբ ֆիլմում խաղում են Շառլ Ազնավուրը, Մարի Դյուբուան, Միշել Մերսիեն, Դանիել Բուլանժեն, Ժան-Ժակ Ասլանյանը և ուրիշներ: Ցուցադրվող երկրորդ ֆիլմը՝ «Տղամարդը, որ սիրում էր կանանց» (118 րոպե տևողությամբ) 1977-ին ստեղծված ժապավեն է: Ֆիլմում խաղում են Շառլ Դենները, Բրիջիտ Ֆոսսեն, Նելի Բորժոն և ուրիշներ: Վավերագրական կինոն ներկայացնում են Աֆրոն, Ստալին, Ռիոդելը, Էտիեն Հաժդուն: Հիշեցնենք, որ ֆիլմերը թարգմանված չեն, հանդիսատեսը կարող է դիտել ժ. 12-16-ը:

Ազգային պատկերասրահ

Վաղը, ժամը 15-ին պատկերասրահում բացվում է «Հայրենադարձ գանձեր» ցուցահանդեսը: Ընդգրկվելու են Հ. Այվազովսկու, Ս. Աղաջանյանի, Տ. Կարապետյանի, Վ. Մախոխյանի, Կ. Ադամյանի, Ա. Շաբանյանի, Ն. Գյուրջյանի, Մ. Սարյանի ստեղծագործությունները: Ներկայացվող գանձերն աշխարհի տարբեր թանգարաններից Հայաստանի ազգային պատկերասրահ են բերվել Շահեն Խաչատրյանի ջանքերով: Ցուցահանդեսը կազմակերպված է արվեստաբանի՝ վերջերս լրացած 60-ամյակը շնորհավորելու առիթով:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՓՈԽՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՆԿԸ (ԳՓԲ)

փնտրում է հաշվապահ՝

- 3 տարվա բանկային հաշվապահի փորձով
- ֆրանսերեն կամ անգլերեն լեզվի իմացությամբ
- Արևմտյան Եվրոպայի հաշվապահական հաշվառման մասին համապատասխան գիտելիքներով

Ծանկության դեպքում ուղարկեք Ձեր կենսագրությունը՝

375010 Երևան, Վարդանանց 13ա,
ԳՓԲ (ACBA)-ին (TACIS)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների բոլոր դիմորդներին

Ուզո՞ւմ եք ընդունվել բուհ՝ դիմեք մեզ

Բոլոր քննական առարկաների ամենաէժան ուսուցում, փորձառու դասախոսներ, հաստատուն գիտելիքներ և հուսալի երաշխիքներ, այս բոլորը դուք կգտնեք մեզ մոտ:

ՏՍԱԳԼԵՑԵՐԸ «ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ» կոլեջում,
Երևան, Սայաթ Նովա 27
☎ 58-67-30, 58-67-31, 56-10-91

Դիմեք մեզ ամեն օր, ժամը 9-ից մինչև 20-ը

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուբեն Հախվերդյանը Վանաձորում

Կիրակի օրը Վանաձորի երաժշտական թիվ 1 դպրոցի դահլիճում ելույթ ունեցավ ճանաչված բանաստեղծ, երգահան Ռուբեն Հախվերդյանը: Դաժան ու գերհականական կյանքի, կորցրած ընկերների, անկեղծ սիրո ու տառապանքի մասին նրա երգերը, ինչպես սպասվում էր, ջերմորեն ընդունվեցին վանաձորցիների կողմից: Համերգի վերջում նա խոստացավ մոտ ժամանակներս նորից գալ Վանաձոր՝ բոլորովին նոր ծրագրով:

Նոր թերթ՝ «Կանթեղ»

Վանաձորում լույս տեսնող թերթերի շարքում մի նոր էջ բացվեց. լույս տեսավ «Կանթեղ» սոցիալական հասարակական թերթի անդրանիկ համարը: Խմբագիրը ՀՀ վաստակավոր լրագրող Արծրուն Մարգսյանն է: Ինչպես հուշում է խմբագրականը, թերթը ոչ միայն սոցիալական ու տնտեսական թեմաներ է արծարծելու, այլև ունենալու է բազմաբնույթ հարցեր և տպագրական ուղղվածություն: «Կանթեղի» ձևավորման և տառատեսակների հեղինակը «ԷՄ սիստեմս» ԼԸ մեր գործընկեր Էդիկ Ղաբուզյանն է:

ՄՈՒՇԵՂ ՄԻԿՈՅԱՆ

Հայաստանի ակադեմիական երգչախմբի նոր համերգը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: Հայաստանի պետական ակադեմիական երգչախումբը ԽՍՀՄ և Հայաստանի ժողովրդական արտիստ, պետական մրցանակի դափնեկիր Հովհաննես Չեքիջյանի ղեկավարությամբ նոյեմբերի 25-ին կրկին հանդես կգա Հայֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում: Մեներգչուհիներ Հասմիկ Հացագործյանի, Լիլիթ Գրիգորյանի և Կարինե Բաբաջանյանի կատարմամբ կհնչեն Կոմիտասի, Եկմալյանի, Տիգրանյանի, Գունոյի, Վերդիի, Ռոսինիի ստեղծագործությունները, ինչպես նաև հատվածներ Վիվալդիի «Գլորիա» օրատորիայից:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ղարղասարյանի «Ֆիդելը»՝ ռմբարկու

Գլխավոր ռմբարկուների արդյունավետ խաղը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնություն
10-րդ տուր

«Արարատ»-«Զանգեզուր»	8-0
«Արագած»-«Վան»	3-0
«Երեւան»-«Կոտայք»	3-0
«Շիրակ»-«Ցեմենտ»	3-1
«Ագնավուր»-«Փյունիկ»	2-4
ՅՍՄ-«Ղարաբաղ»	0-0

Հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնության ներքական տուրում արդյունավետությամբ աչքի ընկան ռմբարկուները, որոնք բոլորն էլ ավելացրին իրենց հաշվեկշիռը: «Ցեմենտի» հարձակվող Հովհաննես Թումբարյանը, որը գլխավորում է ռմբարկուների մրցույթը, դարձավ «Շիրակի» դարպասը խփած միակ գոլի հեղինակը: Նա իր անվան դիմաց ունի 14 գնդակ եւ առաջվա պես առաջին տեղում է: «Շիրակից» վերջին տուրում արդյունավետությամբ աչքի է ընկնում Հայաստանի Հանրապետության հավաքականի խաղացող Արթուր Պետրոսյանը, որը վերոհիշյալ խաղում խփեց 3 գնդակ:

Իր արդյունավետությամբ աչքի է ընկնում «Շիրակի» մեկ այլ նախկին խաղացող Արտակ Ադամյանը, որը հիմա հանդես է գալիս «Արագածում»: Նա «Վանի» հետ խաղում խփեց 2 գնդակ եւ 11 գոլով «Երեւանի» հարձակվող Տիգրան Եսայանի հետ բաժանում է 2-3 տեղերը: Տիգրան Եսայանը, իր հերթին, «Կոտայքի» հետ խաղում դարձավ ներքական գոլի հեղինակը: Այստեղ երկու անգամ աչքի ընկավ Արմեն Կարապետյանը: Երկու գնդակ խփեց նաեւ հանրապետության նախորդ առաջնության գլխավոր ռմբարկու Արմեն Ավետիսյանը, որը այժմ ընկավ «Ագնավուր»-«Փյունիկ» խաղում: Այստեղ դարպասի տերերից երկու գոլի հեղինակ դարձավ Շիրակ Սարոյանը: «Փյունիկից» մեկական գնդակ խփեցին Վարդան Մինասյանը (11 մ) եւ Հայկ Մարգարյանը:

«Զանգեզուր» թիմը դարձել է «Արարատի» ծավալման ծախսաթ: Անցյալ տարի գործիչները «Արարատին» զիջեցին 0-14 հաշվով, այս անգամ գրանցվեց 0-8 ոչ-ֆուտբոլային հաշիվը: Երեւում է, «հեղինակության սարսափը» իրոք ազդում է «Զանգեզուրի» վրա: Ավելորդ չէ նշել, որ «Արարատը» հանդես եկավ գրեթե երկրորդ կազմով, քանի որ ՀՀ ֆուտբոլի գործկոմի որոշմամբ ներքական տուրին մասնակցելու իրավունքից զրկված էին Համլետ Մխիթարյանը, Տիգրան Գասպարյանը, Հակոբ Տեր-Պետրոսյանը եւ Ռազմիկ Գրիգորյանը:

Կային նաեւ վնասվածքներ ունեցող ֆուտբոլիստներ: Ամենեւին պատահական չէր, որ «Արարատում» հարձակվողի պարտականությունն էր կատարում պաշտպաններից մեկը Արմեն Պետրոսյանը: Ի դեպ, դա առաջին դեպքը չէ, երբ նման անհրաժեշտություն է լինում է: Արմենը միանում է հարձակվողներին: 1992-ից Արմեն Պետրոսյանը, կամ նույն ինքը «Ֆիդելը», ինչպես կոչում են խաղընկերները, որպես հարձակվող մասնակցել է չորս խաղի եւ ամեն անգամ դարձել է գոլի հեղինակ: Այս անգամ էլ նա դարձավ առանց գոլի չմնացավ եւ դարձավ 8 գոլերից մեկի հեղինակը: Բայց հանդիպման հերոսն էր ՀՀ երիտասարդական հավաքականի հարձակվող Արթուր Քոչարյանը, որը խփեց չորս գնդակ: Երկու գոլի հեղինակ դարձավ Լեւոն Ստեփանյանը, մեկ անգամ աչքի ընկավ թիմի ավագ Արամայիս Տոնոյանը:

Մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում հաջորդ տուրում կայանալիք երկու առաջատարների «Փյունիկի» եւ «Շիրակի» հանդիպումը, որը տեղի է ունենալու հոկտեմբերի 28-ին: Պետք է ընդգծել, որ ընթացիկ առաջնությունում մրցակցությունն անհամեմատ մեծ է եւ հետաքրքիր պայքար է խոստանում առաջիկայում: Ուրախացնում է Երեւանի «Երեւան» թիմի վստահ ու համարձակ խաղը:

Առաջնության աղյուսակը հոկտեմբերի 24-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	9	8	1	0	32-9	25
2. Շիրակ	9	7	1	1	25-10	22
3. Երեւան	9	6	1	2	20-7	19
4. Ցեմենտ	9	6	0	3	28-14	18
5. Արարատ	9	5	2	2	29-8	17
6. Կոտայք	9	5	1	3	19-13	16
7. Ղարաբաղ	9	2	2	5	7-13	8
8. ՅՍՄ	9	2	2	5	14-24	8
9. Վան	9	2	2	5	9-22	8
10. Արագած	9	2	2	5	16-33	8
11. Զանգեզուր	9	1	1	7	10-30	4
12. Ագնավուր	9	0	1	8	9-35	1

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Արմեն Ենգոյանի արծաթն ապահովված է

Թուրքիայի Էլազիգ քաղաքում անցած կիրակի ավարտվեց բռնցքամարտի Եվրոպայի պատանեկան անդրանիկ առաջնությունը: Ինչպես մեր թերթն արդեն գրել է, այդ մրցումներին մեր հանրապետությունը ներկայացնում էր միայն «Հայաստան» մարզական միության սան, երեւանցի Արմեն Ենգոյանը: Պատանի տաղանդավոր բռնցքամարտիկը, կիսաեզրափակիչում առավելություն հասնելով Վրաստանի ներկայացուցչի նկատմամբ, եզրափակիչի ուղեգիր էր ձեռք բերել: Ցավոք, մեզ չհաջողվեց իմանալ, թե Ենգոյանն ինչպես է անցկացրել վճռական մենամարտը: Հայտնի է միայն, որ եզրափակիչում նրա մրցակիցն էր Թուրքիայի ներկայացուցիչը, որը հենց Էլազիգ քաղաքից է:

Թենիսի դպրոցը 20 տարեկան է

Լրացավ Երեւանի քաղխորհրդի գործկոմին առընթեր թենիսի հանրապետական մասնագիտացված դպրոցի հիմնադրման 20 ամյակը: Այս առթիվ տեղի ունեցավ հանդիսություն, որին ներկա էին Հայաստանի արդյունաբերության նախարար, ՀՀ թենիսի ֆեդերացիայի նախագահ Ասոտ Սաֆարյանը, Երեւանի քաղաքապետ Վահագն Խաչատրյանը, կառավարության, մարզական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, դիվանագետներ, թենիսի միջազգային ֆեդերացիայի ներկայացուցիչ Պետեր Ունիրեզվկին (Լեհաստան), բազմաթիվ հյուրեր: Թենիսի դպրոցը, որն անփոփոխ գլխավորում է մարզածեի եռանդուն գործիչ եւ անվանի մասնագետ, Հայաստանի թենիսի ֆեդերացիայի առաջին փոխնախագահ Հրաչյա Խուրշեյանը, հարուստ պատմություն ունի: Այն լավագույններից մեկն էր նախկին ԽՍՀՄ-ում: Այստեղ են իրենց մարզական վարպետությունը ձեռք բերել հայտնի թենիսիստներ Ալիդա Խաչատրյանը, Արթուր Շիլաջյանը, հայկական թենիսի ներկայիս առաջատար Սարգիս Սարգսյանը եւ ուրիշներ: Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին ասաց Հ. Խուրշեյանը, մարզածեի Հայաստանի ֆեդերացիան դարձել է թենիսի միջազգային ֆեդերացիայի լիիրավ անդամ: Եկող տարի հայ թենիսիստներն առաջին անգամ կմեկնարկեն համաշխարհային թենիսի ամենահեղինակավոր թիմային մրցումներում՝ Դեյվիսի գավաթի (տղամարդիկ) եւ Ֆեդերացիայի գավաթի (կանայք) մրցաշարերում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Սպարտակ-Ալանիան»՝ Ռուսաստանի չեմպիոն

Սարգիս Հովհաննիսյանը՝ արծաթե մեդալակիր

Ռուսաստանի առաջնություն
Նախավերջին տուր

ԲԿՄԱ-«Սպարտակ-Ալանիա»	1-2
«Կրիլյա Ս.»-«Լոկոմոտիվ» (Մ.)	0-4
«Դինամո» (Մ.)-«Ժեմչուժինա»	4-3
«Լոկոմոտիվ» (Նն.)-«Ռոտոր»	1-1
«Դին. Գազ.»-«Սպարտակ» (Մ.)	0-6

Ռուսաստանի առաջնության նախավերջին տուրից հետո հայտնի դարձան բոլոր մրցանակակիրները: Վլադիկավկազի «Սպարտակ-Ալանիայի» եզրափակիչ ակոսը չեմպիոնական էր: ԲԿՄԱ-ի հետ Մոսկվայում տեղի ունեցած վճռական խաղը գերազանց անցկացրեց առաջատարը, որը, կարեւոր հաղթանակ տանելով, արժանիորեն առաջին անգամ նվաճեց Ռուսաստանի չեմպիոնի կոչումը: «Սպարտակ-Ալանիան» 29 խաղից հետո վաստակել է 70 միավոր: Թիմը վերջին տուրից առաջ 6 միավոր ավելին ունի, քան երկրորդ տեղում գտնվող Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը», որն իր հերթին ապահովել է 2-րդ տեղը: «Լոկոմոտիվը» արտագնա խաղում վստահ հաղթանակ տարավ «Կրիլյա Սովետովի» նկատմամբ եւ նույնպես անհասանելի դարձավ իրեն հաջորդող թիմի՝ Ռուսաստանի նախկին չեմպիոն Մոսկվայի «Սպարտակի» համար: «Լոկոմոտիվի» վերջին վճռական խաղին մասնակցեց նաեւ Սարգիս Հովհաննիսյանը, որը, ըստ տեղեկությունների, դեռ լիովին չի ապաքինվել: Նրա բացակայությամբ «Լոկոմոտիվը» մինչ այդ 3 խաղ էր անցկացրել, որոնցից երկուսում զիջել էր մրցակիցներին: Սարգիս Հովհաննիսյանն իրոք որ արդեն դարձել է «Լոկոմոտիվի» առանցքային խաղացողներից մեկը: Նա անցյալ տարվա բրոնզե մեդալին ավելացրեց նաեւ արծաթե մեդալը: Սարգիս Հովհաննիսյանը հայաստանցի միակ ֆուտբոլիստն է, որ դառնում է Ռուսաստանի կրկնակի մեդալակիր: Շնորհավորենք նրան այդ նվաճումների համար եւ հաջողություն ցանկանանք նաեւ Հայաստանի հավաքականի կազմում: Մոսկվայի «Սպարտակը», վաստակելով 60 միավոր, իր հերթին անհասանելի դարձավ 4-5-րդ տեղերում ընթացող Մոսկվայի «Դինամոյի» եւ «Տորպեդոյի» համար, որոնք ձեռք են բերել 55-ական միավոր: Սպարտակցիները դարձան բրոնզե մեդալակիրներ: 6-րդ տեղում ընթացող ԲԿՄԱ-ն, որն ունի 50 միավոր, նույնպես անհասանելի է հաջորդի համար: Մի խոսքով, Ռուսաստանի առաջնությունում գլխավոր հարցը մնացել է որոշել, թե Մոսկվայի «Դինամոյից» ու «Տորպեդոյից» որ մեկը կգրավի 4-րդ տեղը եւ իրավունք կստանա մասնակցել գալիք տարվա ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությանը: Ավելորդ չէ նշել, որ «Արարատի» նախկին մրցակիցը Մոսկվայի «Դինամոն», 10-րդ անընդմեջ հաղթանակը տարավ: Ուշագրավ է, որ հոկտեմբերի 26-ին մրցելու են Մոսկվայի «Լոկոմոտիվն» ու «Դինամոն»:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Իրանական «Քեշեվարզը» ՀՀ հավաքականի դեմ

Հայաստանում Իրանի մշակույթի օրերի ժամանակ ձեռք է բերվել համաձայնություն, ըստ որի՝ Իրանի «Քեշեվարզ» թիմը նոյեմբերի 4-11-ը Երեւանում կանցկացնի երկու խաղ, մեկը՝ ազգային հավաքականի հետ: Հայաստանի հավաքականի համար դա կլինի կարեւոր փորձարկում՝ նոյեմբերի 15-ին կայանալիք Դանիայի թիմի հետ Եվրոպայի առաջնության խաղից առաջ:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱԳԱՆ

Առաջիններին՝ 40 հազարական դրամ

Ավարտվեց սամ դա ուշուի 1995 թ. հանրապետության առաջնությունը, որը նվիրված էր Սոնբե Սելլմոնյանի հիշատակին: Մրցումների գլխավոր հովանավորն էր «Հայներարտբանկը», որը յուրաքանչյուր քաշային կարգում հաղթողի համար սահմանել էր 40 հազար, իսկ 2-րդ մրցանակակիրների համար՝ 20 հազար դրամ: Ըստ քաշային կարգերի չեմպիոններ դարձան Վահրամ Փահամուզյանը (60 կգ), Սանթուր Հովհաննիսյանը (65 կգ), Ատոմ Ստեփանյանը (70 կգ), Վահրամ Խաչատրյանը (75 կգ), Ստեփան Սիմոնյանը (80 կգ) եւ Սուրեն Ղալաչյանը (գերծանր քաշ): Բացարձակ չեմպիոն դարձավ Սուրեն Ղալաչյանը:

ԳԵՂԱՄ ՄԻՐՈՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Նիկոլա Մինասյան. Կամք եւ մարտունակություն

1995-ին մարզական մեծ հաջողություններ հասած երկու ֆրանսահայերի՝ ֆուտբոլիստ Յուրի Ջորկաեֆֆին եւ լողորդ Քրիստոֆ Գալֆայանին «Ազգը» տարբեր առիթներով արդեն անդրադարձել է: Այս անգամ մեր ընթերցողներին ներկայացնում ենք մեկ այլ ֆրանսահայ հաջողակ մարզիկի՝ ավտոարշավորդ Նիկոլա Մինասյանին: 22-ամյա այդ երիտասարդը ծնվել է Մարսելի շրջանի Պեյոլեն բնակավայրում: Տարիներ առաջ հայրը նրան փոքր մրցամեքենա նվիրեց: 1992-ին ուսանողների «Միշլեն» գավաթի մրցումներում Նիկոլան գրավեց 5-րդ տեղը: Դրանից հետո «Ռենո» ավտոմոբիլային ընկերությունն սկսեց լրջորեն հետաքրքրվել խոստումնալից մարզիկի ճակատագրով: Նրա ջերմ երկրպագուներն են նաեւ ավագ եւ կրտսեր եղբայրները: 1993-ին Նիկոլան «Ռենո» ֆորմուլայով իր առաջին մրցաշրջանն ավարտեց որպես Ֆրանսիայի փոխչեմպիոն: Միաժամանակ նա վարորդական եւ ուշ երեկոյան ուսմունքի գործ էր անում իր մրցումների հետ կապված ծախսերը հոգալու համար: 1994-ին նա բարեց ուժնադրությունը, սկսեց առավել ակտիվորեն հովանավորներ փնտրել եւ «Ստիպված եղել հաղթելու համար» (վերջինս «Էլֆ» նավթային ընկերության կարգախոսն է): Նույն թվականին «Էլֆ» ընկերությունը որոշեց հովանավորել երիտասարդ ավտոարշավորդին: «Էլֆի» նախընտրած օժանդակությամբ և սեփական աշխատասիրության շնորհիվ «Ֆորմուլա-3» դասում գրավեց 6-րդ տեղը:

Ներկայումս Նիկոլա Մինասյանը հանդես է գալիս «դասական» ձեւի մրցամեքենայով, որը հանդերձավորված է «Ֆիատ նովա մոտոր» շարժիչով: 1995-ի սեպտեմբերի 2-3-ը անցկացված Ալբիի 53-րդ Մեծ մրցանակի մրցումներում, որոնք համարվում են Ֆրանսիայի «Ֆորմուլա-3»-ի առաջնություն, հանես վարքի տեր մեր երիտասարդ հայրենակիցը բարձրագույն հաղթողի պատվանդանին: Նիկոլա Մինասյանը մտադիր է հովանավորների աջակցության դեպքում առաջիկա 2-3 տարում դառնալ «Ֆորմուլա-1» բարձրագույն դասի ավտոարշավորդ:

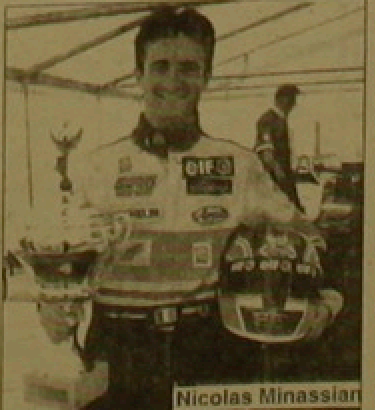
Nicolas Minassian

ԳԵՏՐՈՍ ԲԵԲԻՐՅԱՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կրթություն» անգլիական բեմումով հոլեջը կարիք ունի ՀՈՎԱՆԱՎՈՐԻ

Քոլեջում սովորում են 3-7 տարեկան երեխաներ: Դասընթացների ծրագիրը, մատուցման ձեւը մարգեցված են այնպես, որպեսզի այդ տարիքի մեր մանուկների աշխարհայացքը ճիշտ, ժամանակին եւ բազմակողմանի ձեւավորվի: Սակայն, ցավոք, այս գեղեցիկ գործի համար չկան անհրաժեշտ բոլոր պայմանները ու պարագաները, որի համար դիմում ենք բոլոր բարի կամքի տեր մարդկանց.

դարձե՛ք հովանավոր, օգնե՛ք երեխաներին:

Ցանկություն առաջանալու դեպքում զանգահարեք 62-22-36 եւ 64-00-88 հեռախոսահամարներով:

ՔՈԼԵՋԻ ՏՆՕՐԻՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ

1995 թվականի սեպտեմբերի 24-ից սկսյալ

Չվարքներ

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժաման.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժաման.	Ժանոթութ.
- - -4- - -	ԻԼ-86	08.45	10.30	RՅ 101	ՓԱՐԻԶ	RՅ 102	20.10	03.40*	սկս.02.11
- - - -5- -	ՏՈՒ-134	12.55	13.55	RՅ 343	ԱԹԵՆՔ	RՅ 344	14.45	19.55	մինչ.27.10
- - - -5- -	ՏՈՒ-134	12.00	13.00	RՅ 343	ԱԹԵՆՔ	RՅ 344	13.55	19.05	սկս.30.10
- 2 - - -6-	ՏՈՒ-154	06.15	08.00	RՅ 151	ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ	RՅ 152	16.45	00.15*	
1- - -5- -	ՏՈՒ-134	17.00	20.05	RՅ 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	RՅ 7118	21.10	22.30	
-2- - - - -	ՏՈՒ-134	11.55	12.00	RՅ 345	ԲԵՅՐՈՒԹ	RՅ 346	14.00	17.55	
- - - -5- -	ՏՈՒ-154	09.40	10.00	RՅ 401	ԲՈՒՐԳԱՍ	RՅ 402	12.00	16.20	մինչ.27.10
- - - -5- -	ՏՈՒ-134	09.40	10.00	RՅ 401	ԲՈՒՐԳԱՍ	RՅ 402	12.00	16.20	սկս.03.11
- -3- - - -	ՏՈՒ-134	13.40	13.45	RՅ 811	ԴՈՆԵՑԿ	RՅ 812	15.15	19.10	
- 2 - -5- -	ՏՈՒ-154	11.00	14.10	RՅ 311	ԴՈՒԲԱՅ	RՅ 312	21.00	00.10	
-2- - - - -	ՏՈՒ-154	16.10	19.30	RՅ 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	RՅ 7096	21.30	00.05*	
- - - - - -7	ՏՈՒ-134	09.00	10.15	RՅ 301	ԹԵՀՐԱՆ	RՅ 302	11.45	14.10	
- - - - - 6 -	ՏՈՒ-134	19.50	20.15	RՅ 815	ԽԱՐԿՈՎ	RՅ 816	22.15	02.25*	
1234567	ՏՈՒ-134	14.55	15.05	RՅ 7145	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	RՅ 7146	17.05	19.15	
- - - - - - 7	ՏՈՒ-154	13.10	14.15	RՅ 7225	ՄԻՆՍԿ	RՅ 7226	16.15	21.05	
1234567	ՏՈՒ-154	09.20	11.10	RՅ 910	ՄՈՍԿՎԱ	RՅ 909	12.40	16.25	
-2- -567	ՏՈՒ-154	15.55	17.40	RՅ 894	ՄՈՍԿՎԱ	RՅ 893	19.25	22.50	
- -3- -6 -	ՏՈՒ-154	11.10	19.45	RՅ 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	RՅ 7092	22.45	03.55*	
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	11.50	12.35	RՅ 7207	ՌՈՍՏՈՎ	RՅ 7208	15.00	17.45	
1- - - - - -	ՏՈՒ-134	08.20	09 .00	RՅ 825	ՕԴԵՍԱ	RՅ 826	10.20	03.40*	
- - - - -6-	ՏՈՒ-134	13.40	14.40	RՅ 835	ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ	RՅ 836	16.15	19.10	
1234567	ՏՈՒ-134	08.30	08.45	RՅ 7167	ՍՈՉԻ / ԱԴԼԵՐ	RՅ 7168	10.45	13.00	
-2- - - - -	ՏՈՒ-154	08.50	08.00	RՅ 405	ՍՈՖԻԱ	RՅ 406	14.00	18.50	սկս.02.10
- - - - - - 7	ՏՈՒ-134	15.00	15.55	RՅ 7159	ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ	RՅ 7160	17.30	20.20	
- - -4- - -	ԻԼ-86	08.15	10.00	RՅ 101	ՓԱՐԻԶ	RՅ 102	20.00	03.30*	մինչ 27.10

* ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» օդանավակայան կամ ՀԱՈՒ-ի գործակալներին

MAGIK SEAL

Ամերիկյան EUGENE ROSS ֆիրման Ձեր ուշադրությանն է հրավիրում անվադողերի ծակումը նախազգուշացնող (վերացնող) միջոց MAGIK SEAL

MAGIK SEAL-ը բաղկացած հեղուկային կառուցվածքով է պոլիմերների հիման վրա, որի կազմի մեջ մտնում են 19 տեսակի սինթետիկ թելեր:

MAGIK SEAL-ը լցվում է փականի միջով դողի ներսը և թույլ է տալիս վերացնել կամերայով և առանց կամերայի անվադողերի ծակվածքի հետևանքները վայրկյանների ընթացքում:

Անվադողի ընթացքի ժամանակ ճնշման և կենտրոնախույս ուժի ազդմամբ օրգանական թելերը լցնում են ծակվածքը, չեն կորցնում այն: Այդ դրսեւորում ... սոսնձվում է այնտեղից, ինչպիսին կլինեն վուլկանիզացիայի ժամանակ և կամերով դողի դեֆորմացիան կամերը չի կորցնում դողին:

MAGIK SEAL-ն անի որակի սերտիֆիկատ, տրված Ռուսաստանի դեստանդարտի և դողերի արդյունաբերության գիտա-հետազոտական ինստիտուտի կողմից:

Երևան, Նոր Նորքի 1 զանգված, Նանսենի 13
(թիվ 15 մեքենայի տանը, «Շինանյութ» խանութից 200 մ ներքև)
Հեռախոս 63-76-45

A STYLE

ATEX TOURS & TRAVEL

ԱՅԱՔՍ ՖԻՐՄԱՆ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 29-ին ՀԱՃԵԼԻ ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ

7 ՕՐ

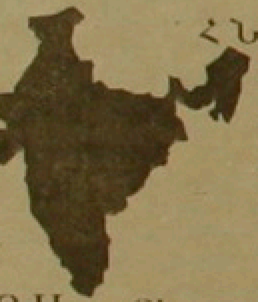

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆՈՒՄ

- ԿՏԵՍՆԵՔ ԿԱԽԱՐԴԱԿԱՆ ԴԵԼԻՆ
- ՀԱՐՄԱՐԱՎԵՏ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ
- ԷԿԶՈՏԻԿ ԷՔՍԿՈՒՐՍԻԱՆԵՐ
- ՇԱՀԱՎԵՏ ԱՌԵՎՏՈՒՐ
- ՆՈՐ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐ

ԱՅԱՔՍ-ը Ձեզ սպասում է հաճելի անակնկալ

Ֆանտաստիկ ցածր գներ

Նոր ավիաչվերք նոյեմբերի 5-ից ԱՄԵՆ ԿԻՐԱԿԻ

ԵՐԵՎԱՆ - ԱՆԱՊԱ

ուղեվորների անվճար տեղափոխում օդանավակայան

ԵՐԵՎԱՆ ՊՈՒՇԿԻՆԻ փ. 43ա հեռ. 530 - 551, 524 - 564

---

30 ԴՐԱՄ

Գ. Մագիստրոսի անվ. բժիշկների ընկերակցություն

Ապահովագրական ընկերության դիզայնային ցանց

ԶԵՂՉ

ՄՈՒՏՔ Է ԴԵՂԱՏՈՒՆ

30 դրամանոց այս չեկը Ձեզ թույլ կտա խնայողություն անել մեզանից հետեւյալ հասցեներով անալգինի հաբեր գնելիս.

- Հալաբյան 19 (տնտ. խանութ)
- Տիգրան Մեծի 71 (գործվածքեղեն)
- Բաղրամյան 54 (Կամոյի դպրոցի կանգառ)
- Ավան, Հ. Հովհաննիսյան տեղամաս (ունիվերսամ թիվ. 702)
- Ե. Քոչարի 27 (հացի խանութի հետեւում)
- Տիգրան Մեծի 29 («Բաբկեն» խանութ)

30 ԴՐԱՄ

Կոդ # 957

Օ Գ Տ Վ Ե Ք

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով:

Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ» տեղեկատու:

ՊԱՅՔԱՐ

«Պայքար»ը սփյուռքից հայրենադարձված եւ Հայաստանում հիմնավորված հասարակական-քաղաքական, գիտատեխնիկական, մշակութային ամսագիր է, պարբերական հրատարակություն:

Կարող եք բաժանորդագրվել փոստային ցանկացած բաժանմունքում:

Մեր դասիչն է 77889:

Մեկ համարի բաժնեգինն է 230, 6 ամսվանը 1380, մեկ տարվանը 2760 դրամ:

Բաժանորդագրվեք «Պայքար»

«ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ»

ՀԵՌՈՒՍՏԱԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

24.10.1995 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

18.00 Հնդկական կինոնկար «ՋՈՒՆԳԼԻՆԵՐԻ ԱՐՔԱՆ»
20.30 Տեսաֆիլմ. «ԱՀԵՂ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ ՁԵՆՔԸ»
22.00 Տեսաֆիլմ. «ՄԵԿ ՀԱՐՍԱՆԻՔ ԵՎ ԲԱԶՈՒՄ ԹԱՂՈՒՄՆԵՐ»
23.30 Տեսաֆիլմ. «ՄԱՐԴ, ՈՐԸ ՀՐԱԺԱՐՎՈՒՄ Է ՄԵՌՆԵԼ»
01.00 Տեսաֆիլմ. «ՎԵՐՋԻՆ ԹՌԻՉՔԸ»
02.30 Ծրագրի ավարտը

25.10.1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

18.00 Կատակերգություն. «ԽԵՎԵՐԻ ԱՄԱՌԸ»
19.30 Արկածային տեսաֆիլմ. «ՍԻՐԳԻ ԱՌՅՈՒԾԸ»
21.00 Տեսաֆիլմ. «ՄԱՐԴԱՍՊԱՆԻ ԱՉՔԵՐՈՎ»
22.30 Տեսաֆիլմ. «ԿՈՄՍ ՄՈՆՏԵ ՔՐԻՍՏՈ»
01.30 Տեսաֆիլմ. «ՄԵՐԿ ՏԱՆԳՈ»
03.00 Ծրագրի ավարտը

Խմբագրությունը ընդունում է գովազդներ եւ հայտարարություններ:
Զանգահարել 446939, 443413

A STYLE

ԷՎՐԻԿԱ

ՄԻՋՆՈՐԴ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Առաջարկվում են աշխատանքներ հետեւյալ աշխատավարձերով

Համակարգչային օպերատոր	100 US $
Վարորդ	150 US $
Պահակային ծառայության աշխատակից	150 US $
Վաճառողուհի	40-50 US $
Գործավար	100 US $
Բարմեն	100 US $
Խոհարար	150 US $
Մատուցողուհի	60 US $

եւ որակավորված էլեկտրիկ, փականագործ, ավագ խոհարար

Հարգելի գործատեր, եթե դուք օգտվում եք մեր մասնագետների ծառայություններից, ապա առաջին աշխատավարձի 5-100 տոկոսը վճարում ենք մենք:

Հասցեն՝ Երեւան, Մոսկովյան 35

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական տուն 3 սենյականոց, 400 քմ հողամասով, պտղատու ծառերով, 2 տեղանոց ավտոտնակով, սեփական կաթսայատնով, արհեստանոցով:

Հասցեն. Այգեստան 10-րդ փողոց, տուն 29 (Չերժինսկու դպրոցի մոտ):

Հեռախոս. 56-49-45, 25-65-08 Գեորգի:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1960 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 23. 10. 1995 Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@